SLOVANSKÝ
ÚSTAV

Práce Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i.
Nová řada, svazek 44

Moderní slovanská lexikografie

Editoři:
Mgr. Božana Niševa, Ph.D.
PhDr. Karolína Skwarska, Ph.D.
PhDr. David Blažek, Ph.D.

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.

PRAHA 2017

Vědecky recenzovaly
PhDr. Ludmila Uhlířová, CSc., dr. h. c.
doc. Margarita Mladenova, Ph.D., DSc.

Překlad a úprava anglických textů Erik Piper

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Moderní slovanská lexikografie / editoři: Božana Niševa, Karolína Skwarska, David Blažek. — 1. vydání. — Praha : Slovanský ústav AV ČR, v.v.i, 2017. — (Práce Slovanského ústavu AV ČR. Nová řada ; svazek 44)
Částečně bulharský text
ISBN 978-80- 86420-63-9 (vázáno)
811.16 * 81'374 * (048.8:082)
– slovanské jazyky
– lexikografie
– kolektivní monografie
811.16 – Slovanské jazyky [11]

© Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2017

ISBN 978-80- 86420-63-9

Obsah

Úvodem 7
Увод. 10
Introduction 13

I. kapitola MODERNÍ DIACHRONNÍ LEXIKOGRAFIE

1. část: ***Paleoslovenistické slovníky a databáze***

František ČAJKA
Addenda to the Old Church Slavonic Dictionary (Lexicon linguae palaeoslovenicae V. – Addenda et corrigenda) 19

Štefan PILÁT
The GORAZD Project: Digital Portal of Old Church Slavonic 39

Martina CHROMÁ
The Dictionary of Earliest Old Church Slavonic Relics (Старославянский словарь [по рукописям X–XI веков]) and its forthcoming revised and supplemented edition 49

2. část: ***Etymologické slovníky***

Христина ДЕЙКОВА
За гнездовия начин на разполагане на материала в *Българския етимологичен речник* – принципи, цели, проблеми 61

3. část: ***Nářeční slovníky a databáze***

Michal VAŠÍČEK
Materiály Ivana Paňkevyče pro slovník jihokarpatských ukrajinských nářečí 77

II. kapitola MODERNÍ SYNCHRONNÍ LEXIKOGRAFIE

1. část: ***Výkladové slovníky***

Olga MARTINCOVÁ
V-ová příslovce ve výkladovém slovníku současné češtiny 89

Атанаска АТАНАСОВА
Корпусният подход в лексикографията (с оглед на приложението му при изработването на *Речника на българския език*) 142
Ванина СУМРОВА
За българската лексикографска интерпретация на феминативите. 159

2. část *Slovníky nových slov*

Диана БЛАГОЕВА
Семантизация на неологизмите в съвременната славянска двуезична неография – подходи и решения 171
Сия КОЛКОВСКА
Явлението вариантност и неговите прояви в българската неология (с оглед на лексикографската практика). 184
Надежда КОСТОВА
Новите глаголи в българския език – лексикална семантика и лексикографско представяне 198
Диана БЛАГОЕВА – Димитър КОЛЕВ
Българско-чешки речник на неологизмите от областта на спорта – лексикографска параметризация 218
David BLAŽEK
Neologismy ve slovinské terminologii výpočetní techniky 229
Božana NIŠEVA
Víceslovná pojmenování v bulharských a českých slovnících neologizmů. 235

3. část *Valenční slovníky*

Karolína SKWARSKA
Lexikografické zpracování syntaktických a sémantických vlastností sloves ve vícejazyčném valenčním slovníku. 251

4. část *Slovníky encyklopedické*

Цветелина ГЕОРГИЕВА
Речник тезаурус без аналог в славистиката 257

Resumé / Summary 279
Soupis literatury. 286
Jmenný rejstřík. 313
Seznam autorů 317

Víceslovná pojmenování v bulharských a českých slovnících neologizmů

Božana NIŠEVA

I. Úvod

Tvorba speciálních slovníků[1] neologizmů má již poměrně dlouhou tradici, intenzivně rozvíjenou od počátku 70. let 20. století[2]. Pro osamostatňování neografie v rámci lexikografie přispívá nejenom potřeba registrovat a vyložit nová slova z dynamicky se vyvíjejících komunikačních oblastí současných spisovných jazyků, ale také snaha zachytit vzájemné vztahy jednotlivých prvků slovní zásoby se zřetelem k systémovému vývoji v stávajícím, tedy kratším časovém úseku. S připomenutými charakteristickými rysy neologických slovníků souvisí také jejich orientace na strukturně a komunikačně různé typy neologických jednotek. Vedle jednoslovných neologismů (slovotvorných, přejatých a sémanticky utvořených) jsou do nich zahrnována i nová ustálená slovní spojení[3].

[1] Tyto samostatně vypracované slovníky nových slov jsou označovány také jako nesuplementové. Viz blíže Martincová 2016.

[2] Viz např. Левашов 1978; Попова и кол. 2005 aj.

[3] Pojetí vztahu víceslovných pojmenování a frazeologických spojení (frazémů) je často neshodné nejen v bulharské a v české, ale i v ostatních slovanských lingvistikách (podrobný přehled například o terminologických přístupech v slovenské a české lexikologii a lexikografii přinášejí studie A. Jarošové (Jarošová 2000a, 2000b, 2000c), Z. Opavské (Opavská 2011, 2012) a M. Ološtiaka (2009). Jak ukážeme dále, tyto teoretické rozdíly se promítají i do postupů uplatňovaných v bulharských a v českých slovnících neologizmů. Proto je zde třeba uvést, že v souladu s A. Jarošovou a O. Martincovou (viz blíže Jarošová 2000b a Martincová 2005: 212) pojímáme termín **ustálená slovní spojení** jako nadřazenou kategorii pro ***víceslovná nocionální pojmenování*** (podle terminologie M. Ološtiaka [Ološtiak 2014] také ***neutrální víceslovná pojmenování***), tj. *lexikalizovaná spojení (sdružená pojmenování)*, *včetně multiverbálních pojmenování a verbonominálních spojení, víceslovných termínů a víceslovných proprií odborné a nomenklaturní povahy, a rovněž pro* ***frazémy***, tj. pro ustálená slovní spojení, která se vyznačují obrazností a nerozložitelností svého významu a také expresivitou (srov. Mlacek 1984: 46). Toto pojetí je nosné pro bulharsko-českou konfrontaci a umožňuje pracovat se soubory nových víceslovných pojmenování, jejichž členy jsou jednak objektem často odlišné teoretické interpretace a jednak se vyznačují stupňovitým charakterem ustálenosti, uzuálnosti a dispozičnosti, neustáleností podob (tedy variantností), počáteční nízkou opakovaností, popř. vázaností jen na určitou konkrétní promluvu (Martincová 2005: 212).

Na rozdíl od problematiky zpracování jednoslovných neologizmů, otázky spjaté s explikací ustálených slovních spojení v speciálních slovnících nových slov nebyly zatím podrobněji rozebrány. Zde se soustředíme na neografické techniky a postupy užívané při popisu nových víceslovných pojmenování (dále VP) typu „určující adjektivum (dále A) + určované substantivum (dále S)“[4] v následujících bulharských a českých slovnících neologizmů: *Речник на новите думи в българския език* (2001, dále РНДЗБЕ), *Речник на новите думи и значения в българския език* (2010, dále РНДБЕ) a *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů* (1998, dále NSČ 1), *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 2* (2004, dále NSČ 2). Při porovnání přístupů k neologickým slovním spojením ve dvou slovanských neografiích máme mj. na zřeteli tradiční pojetí VP v bulharských a českých lexikologických a lexikografických pracích. Zároveň nám půjde o vystižení inovačních procesů v oblasti VP, jmenovitě těch, které jsou pro dynamiku současné češtiny a bulharštiny v tomto lexikálním podsystému určující.

II. Shody a rozdíly přístupu k VP uplatňovaného v РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2

V pracích věnovaných ustáleným slovním spojením nefrazeologické (a frazeologické) povahy[5] jsou jako dynamické faktory určovány vnitřnějazykové a vnějazykové jevy ovlivňující inovační dění i v ostatních podsystémech slovní zásoby. Mezi ně patří internacionalizace, resp. dominantní postavení angličtiny v centrálních komunikačních sférách současné jazykové situace, a také snaha o obrazné a poutavé vyjadřování (zejména v jazyce médií). Přihlíží se rovněž k procesům v nových profesních a zájmových sférách, v mluvené řeči a slangu[6].

[4] O. Martincová (2005: 220) vyděluje tento typ VP jako typ s ústředním postavením z hlediska současné lexikální dynamiky. Na rozdíl od toho názvy s neshodným přívlastkem vyjádřeným příslovečným předložkovým pádem (např. *jízda v boulích*) mají podle ní v české neologické vrstvě jen okrajové postavení (tamtéž). O tom svědčí také materiál obsažený v NSČ 1 a NSČ 2. O bulharštině S. Spasova-Michajlova (Спасова-Михайлова 1959) uvádí vedle typu VP se strukturou A + S, např. *атомна бомба*, *български език*, *слонова кост*, *червен пипер* aj. také předložková slovní spojení (tj. pojmenování s neshodným přívlastkem) se strukturou S + prep.+ S, jako *карти за игра*, *паста за зъби* aj. Přetrvávající aktivitu jejich tvoření dokládají rovněž РНДЗБЕ a РНДБЕ, viz např. v nich doložená VP jako *доставчик на интернет*, *партньорство за мир*, *система за видеоохрана* aj.

[5] Viz např. Благоева 2008б, Janovec 2005, Junková 2003, Krejčí 2007, Lotko 2006, Martincová 2005, Niševa 2014: 116–120, Opavská 2012 aj. V porovnání s českou, je v bulharské lingvistice podstatně méně výzkumů věnovaných novým lexikalizovaným spojením, převažují v ní tedy práce o problematice frazeologických sousloví.

[6] Viz blíže předmluvy РНДБЕ, РНДЗБЕ a NSČ 1 a NSČ 2.

1. Kvantitativní údaje

Se zřetelem k uvedeným obecně teoretickým východiskům jsou do heslářů РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2 zahrnována ustálená slovní spojení nefrazeologické a frazeologické povahy. Údaje o jejich počtu lze shrnout následovně:

Tabulka 1

	РНДЗБЕ, РНДБЕ	**NSČ 1, NSČ 2**
Přibližný celkový počet slovníkových hesel	8 500	11 600
Ustálená slovní spojení		
Lexikalizovaná spojení	548	891
Frazeologická spojení	258	142
Podíl	9,48 %	8,90 %

Jak ukazují výsledky v tabulce 1, celkový podíl VP a frazémů v bulharských a v českých slovnících neologizmů je obdobný. V РНДЗБЕ a РНДБЕ je však vyšší než v NSČ 1 a NSČ 2 počet ustálených slovních spojení typu „A + S“ považovaných za frazeologická, jako např. *висок адреналин*, *горещ стол*, *двоен стандарт*, *пазарна ниша*, *финансов колапс* aj. Oproti tomu je v NSČ 1 a NSČ 2 doloženo více (než v РНДЗБЕ a РНДБЕ) frazémů se strukturou S (deverbativum) + S[7], např. *čistič peněz*, *odliv* (*únik*) *mozků*, *převlékač kabátů*, *utahování opasků* aj., jejichž bulharské protějšky – pokud vůbec existují – jsou nejčastěji předložková slovní spojení, např. *изтичане на мозъци*, *затягане на коланите* aj.

2. Východiska neografického popisu nových bulharských a českých VP

2.1. Delimitace jednotlivých typů nových VP

Zjištěné kvantitativní rozdíly vyplývají jak z aktuálního stavu v této lexikální rovině (spjatého mj. s typologickými zvláštnostmi bulharského a českého jmenného systému), tak z neshod pojetí ustálených slovních spojení v РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2 (a v bulharské a české lexikologii a frazeologii

[7] Přestože objektem tohoto výzkumu jsou VP typu A + S, do počtů uvedených v tabulce 1 byla pro větší přehlednost zahrnuta také VP typu S + S, V + S, S + PREP + S atd. Je třeba také upozornit, že řada dalších VP byla v slovníkových heslech uvedena jako ilustrativní materiál. Tato VP však nebyla vyložena samostatně a nejsou součástí statistických údajů, se kterými zde pracujeme.

obecně). Ty se týkají především delimitace jednotlivých typů VP (viz také dále přiložené ukázky slovníkových hesel). V РНДЗБЕ a РНДБЕ jsou za nadřazené a rovnocenné pokládány termíny (*nová*) *slovní spojení* (РНДЗБЕ: 7), *ustálené složené jednotky* (РНДЗБЕ: 10)[8] a *složená pojmenování* (РНДЗБЕ: 10, РНДБЕ: 6), v jejichž rámci jsou vydělovány *termíny* a *frazeologizmy*[9]. V NSČ 1 a NSČ 2 je tvoření víceslovných (sdružených) pojmenování zařazeno mezi aktivní pojmenovací postupy (NSČ 1: 13, NSČ 2: 15). Dělicí čára je dále vedená mezi *víceslovnými* (*sdruženými*) *pojmenováními* a *frazémy* neboli *frazeologickými spojeními* (NSČ 1: 17, NSČ 2: 21).

Přístup zvolený v bulharských slovnících neologizmů pravděpodobně souvisí s úkolem, který si autoři kladou již v úvodu, tj. neuvádět revitalizované terminologické názvy, i nadále příznačné výhradně pro specializovanou oblast komunikace, a zároveň zahrnout jednotky s rysy termínů, jež se v současnosti dostávají do širších komunikačních sfér[10]. V РНДЗБЕ a РНДБЕ je tedy dynamika nových víceslovných lexémů nefrazeologické povahy pojímána ve spojitosti s procesem determinologizace. V důsledku toho jsou jako terminologická označována sousloví se strukturními a sémantickými zvláštnostmi typickými pro odborné výrazy[11], avšak vlastními i dalším obrazným a expresivním výrazům zahrnutým do obou bulharských slovníků, které jsou široce užívané, nebo dokonce vznikly v jazyce médií, srov. *гореща точка*, *изборен туризъм*, *политически чадър* aj.

2.2. Specificky neografické metody a techniky

K specifickým neografickým postupům v РНДЗБЕ, РНДБЕ a v NSČ 1, NSČ 2, které se liší od postupů běžných pro všeobecné výkladové slovníky[12],

[8] V originálu: (*нови*) *словосъчетания*, *устойчиви сложни единици* a *сложни названия*.

[9] Označované také jako *terminologická* a *frazeologická spojení* (v originálu: *терминологични* a *фразеологични съчетания*). Tento přístup vychází z přístupu k víceslovným lexikálním jednotkám v bulharské lexikologické a frazeologické teorii a koresponduje s praxí zavedenou ve výkladovém slovníku bulharského jazyka (viz РБЕ). V něm jsou ve zvláštním oddílu společně rozebírány: a) *složená pojmenování* a *termíny* (b. *сложни названия* и *термини*) označené také jako *ustálená slovní spojení-pojmenování* (b. *устойчиви словосъчетания-названия*), např. *момина сълза*, s ohledem na jejich nominační platnost charakterizovaná jako velmi blízká jednoslovným jednotkám; b) *vlastní frazeologizmy* (b. *фразеологизми*), mezi něž jsou zahrnovány mj. výrazy neterminologického původu s jedním sémanticky vázaným komponentem, např. *мечешка услуга*.

[10] Viz blíže РНДБЕ: 7.

[11] V návaznosti na zvolený přístup je zavedená i samostatná speciální značka (> v РНДЗБЕ a Δ v РНДБЕ) signalizující výklad sousloví s terminologickými rysy.

[12] Viz Opavská 2011: 114. V souvislosti s praxí ve výkladových slovnících J. Filipec (1995: 42) uvádí, že: „V slovnících se dosud frazeologie umisťuje hlavně dvojím způsobem,

patří především popis ustálených slovních spojení v samostatných podheslech, čímž je doplňován výklad sémantiky jejich klíčového komponentu vyděleného na začátku hesla jako heslové slovo. Na rozdíl od РНДЗБЕ a РНДБЕ, v nichž je za klíčový komponent v struktuře ustáleného slovního spojení bráno první plnovýznamové slovo[13], v NSČ 1 a NSČ 2 je jako výchozí vždy pojímán člen ústřední pro sémantiku nového pojmenování.

Výsledná struktura hesla se rovněž odvíjí od paradigmatických (synonymních, resp. variantních a konkurenčních) vztahů, do kterých prostředky neologické lexikální vrstvy vstupují[14]. Avšak zatímco v РНДЗБЕ a РНДБЕ slovníkově registrované varianty heslového slova (a jemu sémanticky blízké výrazy) jsou pojímány jako součást vlastního výkladu (ve zvláštních odstavcích jsou důsledně podávána pouze VP frazeologické povahy), výklady koexistujících jednoslovných a dvouslovných pojmenování a frazémů jsou v NSČ 1 a NSČ 2 umísťovány vždy samostatně, srov. např.:

висок ∆ **Високи технологии**. Технологии, свързани с развитие и внедряване на новостите в областта на компютърната и друга електронна техника, ↑ **комуникационните** и **информационните технологии**; ↑ хайтек, ↑ хайтехнологии. *Дилемата е дали страната активно да развива високи технологии, или само да потребява такива продукти*. К/1999/47. *Най-печелившите новосъздадени български фирми са от областта на високите технологии. Огромна част от тях си изкарват хляба с разработка на решения по проблеми на големите, базирани на Запад софтуерни компании*. Н/2004/154

◊ **Висок адреналин**. *Разг*. Силно вълнение, напрежение, възбуда, предизвикани от някакво необичайно или рисковано занимание, дейност. *Те обичат предизвикателствата – да се спускат от най-стръмния връх. Това е пристрастеност към високия адреналин.* НЖ/2000/46. *В началото на 1993 г. Бони и Клайд се впускат в опасни гангстерски престъпления от тръпка към високия адреналин*: *ограбват банки и бензиностанции*. Б/2006/20. (РНДБЕ: 105)

buď rozptýleně u jednotlivých semémů za zvláštní značkou (PSJČ, SSJČ) nebo na konci heslové stati (SSČ).“ Autor také podotýká, že „Vzhledem k převažujícímu pojetí frazeologie (nauky o frazémech) jako lingvistické roviny, specificky přesahující do všech významových jazykových rovin [...], je teoreticky oprávněné i prakticky výhodné [...] uvádět tuto podmnožinu LZ [lexikální zásoby, B. N.] na konci heslové stati.“ (tamtéž).

[13] Viz např. úvod РНДБЕ: 11.

[14] Počty v tabulce 1 proto zahrnují několik variant jednotlivých víceslovných lexémů, např. b. *здравна каса* a *здравноосигурителна каса*; *данъчен оазис* a *данъчен рай*; č. *vibrační vyzvánění* a *vibrační zvonění*; *převléknout dres* a *převléknout kabát* aj.

modrý□ příd.
pravicový: „nechceme, aby radnice ovládla levice, chceme, aby radnice byly modré, nikoliv rudé," tvrdil volební manažer ODS; modrá strana začala účelově hovořit o českých národních zájmech *Občanská demokratická strana*; předvolební kampaň modré strany Svobodných *v Rakousku*
Ve vyjadřování politiků, v politické publicistice
modrá pilulka *lék Viagra podporující mužskou potenci*: modrá pilulka dobývá svět; celosvětový úspěch modré pilulky proti impotenci
Podle modré barvy léku
modrý pták expr. hanl. (z pozice kritiků, odpůrců) *Občanská demokratická strana*: modrý pták se vší vehemencí útočí na červenou růži *na Českou stranu sociálně demokratickou*; vyznavačům modrého ptáka nenahrává vypovězení opoziční smlouvy
Podle symbolu strany, tj. modrého letícího ptáka. V politické publicistice.
↑ **strana (modrého) ptáka**
(NSČ 2: 269).

2.3. Nová VP z hlediska komunikačního

Z hlediska komunikačního jsou nová VP v bulharských a českých slovnících neologizmů tradičně charakterizována pomocí tzv. stylistického kvalifikátoru. Přesto jsou patrné rozdíly vyplývající z teoretického vymezení pojmů komunikační typ a komunikační (terminologická) oblast, resp. jejich vztahu se stylistickými (funkčními) a sémantickými rysy popisovaných jednotek.

V РНДЗБЕ a РНДБЕ jsou nové názvy určovány jednak podle terminologické sféry[15] svého vzniku a užívání, např. sféry politické, ekonomické, sportovní aj., a jednak podle své stylistické platnosti[16], přičemž jsou hodnoceny jako knižní, hovorové atd. V tomto kontextu se podává případný původ prvků z profesní mluvy nebo slangu (pomocí kvalifikátorů *спец*., *жарг*., *разг*. aj.), upozorňuje se na „nevhodnost" některých nových výrazů[17] (pomocí kvalifikátoru *нежел*.), nebo se signalizuje proces revitalizace (pomocí kvalifikátoru *възобн*.).

V NSČ 1 a NSČ 2 jsou nová jednoslovná a dvouslovná pojmenování vymezována se zřetelem k typu komunikace chápanému jako nadřazený pojem jak pro slang, odborné vyjadřování apod., tak pro nejdynamičtěji se rozvíjejících komunikační oblasti – sport, politiku, informatiku aj. Dodatečně je někdy upřesňována příslušnost neologizmů k určitému oboru, např. kosmetice, medicíně, psychologii aj. Doplňující informace jsou pak podávané formou komentářů v poznámkách (viz výše přiložené ukázky slovníkových hesel).

V РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2 se uplatňují i kvalifikátory týkající

[15] Užívání pojmu *terminologická sféra* mj. úzce souvisí s rozdíly delimitací VP v bulharských a českých slovnících (viz blíže 2.1.). Dílčí terminologické sféry jsou dále spojovány s *funkčními charakteristikami* neologizmů (РНДБЕ: 11).

[16] V originálu *стилистична употреба* (РНДБЕ: 11).

[17] Zejména v případech, kdy v jazyce již existuje jejich vhodnější protějšek.

se expresivní nebo kvalifikační sémantiky neologizmů (b. *ирон*., *неодобр*., *подигр*. a č. *expr*., *hanl*., *iron*. aj.) a – pouze v bulharských slovnících – jejich zúženého nebo přeneseného významu (*стесн*., *прен*.).

Nehledě na vytyčené neshody, do analyzovaného materiálu byla zahrnuta nová bulharská a česká substantivní VP pocházející z rozmanitých oblastí současné komunikace, mezi které patří:

a) informatika (především pak oblast počítačů a internetu), např. b. *биометрична мишка*, *графичен интерфейс*, *кабелен интернет*, *работна станция*; č. *bannerová reklama*, *datový sklad*, *ikonové menu*, *webová kamera* aj.;
b) technika, např. b. *информационна магистрала*, *инфрачервен порт*, *сателитна антена*, *кухненски комбайн*; č. *optický kabel*, *inkoustová tiskárna*, *kompaktní fotoaparát*, *teplocitlivý papír*;
c) ekonomie a obchod, např. b. *валутен борд*, *вторичен пазар*, *паричен съвет*, *социален минимум*; č. *cenová spirála*, *investiční společnost*, *monetární politika*, *mzdová regulace* aj.
d) finančnictví a bankovnictví, např. b. *депозитарна разписка*, *дългови книжа*, *кредитен портфейл*, *стартова заплата*; č. *investiční společnost*, *kreditní karta*, *neterminovaný vklad*, *přímé bankovnictví* aj.
e) právo a administrativa, např. b. *алтернативен брак*, *едноличен търговец*, *електронно правителство*, *цифров подпис*; č. *komunitní péče*, *nezávislá činnost*, *občanské sdružení*, *vedlejší bydlení* aj.
f) sport, např. b. *воден спининг*, *естетическа гимнастика*, *натурален бодибилдинг*, *скоростно спускане*; č. *dlouhý duatlon*, *kanadský zápas*, *plážový fotbal*, *zlatý gól* aj.;
g) politika a politická, popř. ekonomická, publicistika (jsou to zejména obrazná VP vzniklá v jazyce médií, nebo jím šířená, která se svými stylistickými rysy často nacházejí na pomezí nocionálnosti a expresivity), např. b. *компроматна война*, *наказателен вот*, *процентна бариера*, *тиха дипломация*, *шенгенска бариера*; č. *atomový zákon*[18], *dominový efekt*, *globální hráč*, *hamburgerová kultura*, *kyvadlová diplomacie* aj.

[18] E. Lotko (Lotko 2006: 122) upozorňuje na tendenci k tvoření paralelních neoficiálních označení některých zákonů, úmluv a vyhlášek, kterou registrují NSČ 1 a NSČ 2. Je to příznačné také pro vyjadřování politiků a politickou publicistiku v Bulharsku – v bulharských publicistických textech se setkáváme např. s výrazy jako *антикорупционен закон*, *лустрационен закон*, *шенгенско споразумение* aj. – ale tomuto trendu РНДЗБЕ a РНДБЕ nevěnují soustavnou pozornost. Jak v českých, tak v bulharských slovnících je však doložený vznik hovorově zabarvených názvů ministrů pověřených řízením některých ministerstev, např. b. *правосъден министър*; *просветен министър* a č. *ekonomický ministr*, *finanční ministr.* Na rozdíl od češtiny, v níž jsou oficiální názvy ministerstev, tedy bezpředložkové genitivní konstrukce typu *ministerstvo financí* apod., užívaná i v jazyce médií, РНДЗБЕ a РНДБЕ

Méně početné soubory nových VP jsou typické pro komunikaci v oblasti:
- cestovního ruchu, např. b. *исторически туризъм*, *туристически пакет*; č. *konferenční turistika*, *kontinentální snídaně*;
- ekologie, např. b. *ветроенергиен парк*, *зелена енергия*; č. *ekologické WC*, *ozonový zákon*;
- biologie a medicíny, např. b. *генно модифициране*, *пулсова диагностика*; č. *asistovaná reprodukce*, *tkáňové inženýrství*;
- pedagogiky, např. b. *електронно образование*, *зелено училище*; č. *domácí škola*, *tvůrčí dílna*;
- potravinářství, např. b. *суши бар*, *джоб сандвич*; č. *šokové chlazení*, *tekutý salát*;
- psychologie, např. b. *звездна болест*, *интернет зависимост*; č. *chorobné hráčství*, *mentální bulimička*;
- současného umění, např. b. *алтернативно кино*, *скандинавски транс*; č. *laserová show, ledové sochařství*;
- telekomunikace, např. b. *гласова поща*, *телекомуникационна компания*; č. *dotovaný telefon*, *telekomunikační pirátství*;
- vojenství, např. b. *мръсна бомба*, *черни барети*; č. *bezletová zóna*, *civilní služba* aj.

III. Nová VP v slovnících nových slov a konfrontační výzkum současné lexikální dynamiky

3. Nová bulharská a česká VP z hlediska jejich původu, způsobu utvoření a strukturně sémantických rysů

Ústřední postavení v bulharském a v českém neologickém repertoáru mají substantivní VP (typu A + S) s determinačním vztahem mezi oběma plnovýznamovými členy[19]. Složitější je otázka diferenciace způsobů a postupů uplatňovaných při jejich tvoření[20], k jejíž odpovědi – jak z hlediska monolingválního, tak konfrontačního – mj. přispívá srovnání neografického popisu jednotlivých typů nových VP v РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2.

ukazují na paralelní tvoření neoficiálních (hovorových) názvů i pro odpovídající orgány státní správy, např. *просветно министерство*, *правосъдно министерство* aj. K této otázce spjaté s tzv. syntaktickou kondenzací viz blíže Ухлиржова 1998.

[19] Odpovídá to i dřívějšímu stavu v tomto lexikálním podsystému. E. Lotko uvádí, že „v silně flexivní češtině je tento typ determinace [typu A + S, B. N.] dominantní“ (Lotko 2006: 116). V. Murdarov (Мурдаров1983: 67–68) podotýká, že přestože bulharský jmenný systém je pokládaný za analytický, je v něm i nadále tvořeno více adjektivních než prepozičních lexikalizovaných spojení.

[20] Martincová 2005: 216.

3.1. РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2 registrují skutečnost, že nevelká část nových pojmenovacích útvarů vzniká na základě „vlastního“ přejímání, např. b. *медия плейър*, *торент тракер*, *уап браузър*; č. *street art*, *body piercing*, *in-line skating*. Jsou to spojeniny zpravidla vázané na určitou odbornou, zájmovou nebo profesní komunikační sféru, které jsou v bulharštině pouze transkribované a v češtině se užívají v původní anglické pravopisné podobě. Formální a funkční neustálenost těchto přejímek se promítá do neshod jejich interpretace v slovnících neologizmů. Zatímco v РНДЗБЕ a РНДБЕ se přihlíží k syntaktické funkci jejich prvních členů, které jsou na základě toho hodnoceny jako přívlastky (като *опред*.), v NSČ 1, NSČ 2 jsou anglicizmy typu *interim management*, *shopping park* apod. zařazovány do souboru substantivních pojmenování (v návaznosti na to je určována i jejich rodová příslušnost). Podotýká se také kolísání těchto spojenin mezi slovem a VP, např. *bodystyling* a *body styling*.

3.2. Významné pro současnou bulharskou a českou dynamiku jsou skupiny VP vzniklé kombinací přejímání a polokalkování. Patří sem následující typy zachycené v РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2:

3.2.1. V bulharštině je aktivní proces tvoření dvouslovných útvarů s prvním neadaptovaným (pouze transkribovaným) členem, často užívaným samostatně jako substantivum nebo neohebné adjektivum, a s druhým členem dříve přejatým internacionalizmem, např. *крийтив директор* (k a. *creative director*), *стреч фолио* (k a. *stretch foil*), *хайтек парк* (k *hi-tech park*) aj. Tyto výrazy jsou v РНДЗБЕ a РНДБЕ popisované většinou samostatně, a to v rámci hesel věnovaných jejich první složce, což přispívá k důkladnější sémantické explikaci heslového slova, např. *мултилевъл* ‚който се отнася до *мрежов маркетинг* (*мултилевъл маркетинг*)‘ [kurzíva B. N.].

3.2.1.1. V РНДЗБЕ a РНДБЕ se dále má na zřeteli, zda první (určující) složky anglických pojmenovacích útvarů, jež se formou a reprodukovatelností jako hotové celky podobají strukturám typu „neohebné adjektivum + substantivum“, nefungují též samostatně. Jednotky jako *бизнес*, *фитнес* aj. jsou proto v dílčích heslech (podheslech) charakterizované jednak jako substantiva a jednak jako přívlastky v přejatých VP typu *бизнес администрация*, *бизнес инкубатор*, *бизнес парк*; *фитнес зала*, *фитнес комплекс*, *фитнес център* aj.

3.2.1.2. Vydělovány jsou i případy, kdy se jako synonymní protějšky celého přejatého VP ustalují jejich první členy. Například podstatné jméno mužského rodu *брейди*, užívané zpravidla v množném čísle, je vysvětlené odkazem k významu VP *брейди книжа*, *брейди облигации* (podle a. *brady bonds*)[21].

[21] Tento model je v bulharštině běžný pro tvoření názvů dluhopisů s určovanou složkou *книжа* nebo *облигации*, typických pro finanční oblast.

3.2.1.3. Výklad VP může doplňovat také popis složitější sémantické struktury neohebného adjektiva, např. *стендбай* 1. ‚който се отнася до състояние, режим на готовност за изпълнение на някакво действие, започване на някаква операция и под.‘; 2. ‚който се отнася до *стендбай кредит*‘.

3.2.2. V NSČ 1 a NSČ 2 je doložený intenzivně se projevující proces zformování názvů anglických pojmenovacích útvarů dle již exitujícího domácího vzoru „A + S“[22], srov. např. a. *impact factor* – č. *impaktní*/*impaktový faktor*; a. *permaculture design* – č. *permakulturní design*; a. *text editor* – č. *textový editor* aj. V РНДЗБЕ a РНДБЕ jsou obdobné výskyty spíše ojedinělé a většinou je vedle nich uváděna varianta s morfologicky neztvárněným prvním členem, např. a. *venture capital* – b. *венчърен капитал*/*венчър капитал*[23].

3.2.2.1. V NSČ 1 a NSČ 2 se rovněž přihlíží k tomu, zda se specifikující členy anglických dvoukomponentových výrazů realizují i mimo ně, ale k nim zvolený přístup se liší od přístupu v РНДЗБЕ a РНДБЕ a přejímky užívané v platnosti nesklonných substantiv nebo adjektiv jsou vykládány ve zvláštních slovníkových heslech, např. *callback* ‚týkající se callbacku, provozující callback‘; *tattoo* ‚vztahující se k tetování (tattoo)‘ aj. V českých slovnících se tedy neakcentuje to, že útvary, do kterých vstupují, jako např. *callback služby*, *tattoo salon* aj., by mohly být „prizmatem češtiny hodnoceny jako VP“[24]. Výrazy s prvním nesklonným substantivem (*casual kolekce*, *casual oblečení*, *casual styl*, *casual střih* aj.) nebo adjektivem (*timeshare zákazníci*, *timeshare smlouva* aj.). jsou naopak zařazovány do exemplifikačních řad sestávajících ze substantivních pojmenování se společným prvním členem, čímž se upozorňuje na jejich hybridní povahu a na „sériovost“ jejich tvoření. Oproti tomu jsou slovní spojení jako *cache paměť*, *cash platba* nebo *ofshore centrum* vydělována jako VP pouze tehdy, pokud mají platnost odborných pojmenování, resp. jsou příznačná pro určitou (užší) komunikační oblast.

3.3. РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2 vypovídají – i když na to není kladen zvláštní důraz – o výraznější aktivitě některých typů adjektiv při tvoření nových VP. Na základě genetických rysů a strukturně sémantických zvláštností těchto přídavných jmen lze nové bulharské a české souslovné názvy rozdělit do následujících několika skupin.

3.3.1. V slovníkovém materiálu nacházíme početný soubor nových polo-

[22] Viz Martincová 2005: 215.

[23] Skutečnost, že v NSČ 1 a NSČ 2 byl doložen mnohem početnější soubor VP s prvním adjektivním (specifikujícím) členem odvozeným z přejatého základu než v РНДЗБЕ a РНДБЕ, např. *skenovací program*, *snowboardový park*, *trekingové kolo* aj., znovu potvrzuje výraznější aktivitu užívání slovotvorných postupů a způsobů při tvoření nových VP v češtině.

[24] Viz Martincová 2005: 214.

kalkovaných a kalkovaných VP[25]. K němu patří VP s druhou neadaptovanou (v bulharštině pouze transkribovanou) složkou a s prvním členem – adjektivum jakostní (pouze v РНДЗБЕ a РНДБЕ): *мъртъв пиксел* (k a. *dead pixel*); adjektivum deadverbiální (pouze v NSČ 1, NSČ 2): *zpětný leasing* (k a. *back leasing*); nebo adjektivum vztahové: b. *воден спининг* (k a. *water spinning*); č. *nebeský surfing* (k a. *skysurfing*). Přitom v sémantice domácích pojmenování může pod vlivem přejímání dojít k vnesení nových významových prvků, nebo k jejich přeskupení[26]. Tyto procesy se projevují nejpravidelněji při překládání dvouslovných útvarů pomocí již exitujících kvalitativních přídavných jmen, srov. např. b. *високи технологии* ve smyslu ‚vyspělé technologie' (k a. *high technologies*) č. *krátké peníze* ve smyslu ‚peníze uložené na krátkou dobu' (k a. *short money*) aj. Jakostní adjektiva v struktuře nových VP také často podléhají funkčnímu přehodnocování[27], což někdy způsobuje jejich oscilaci mezi kvalifikačními a deskriptivními přídavnými jmeny, srov. např. b. *Голямата екскурзия* ‚hromadné nucené odstěhování představitelů turecké menšiny žijících v Bulharsku v létě r. 1989'; č. *velký třesk* ‚rychlá, prudká změna něčeho' a b. *малък бизнес – среден бизнес*; č. *malá privatizace – velká privatizace*.

3.3.1.1. Se zřetelem k sémantickým postupům, se kterými je přejímání VP nejčastěji kombinováno, jsou v slovnících nových slov polokalkovaná a kalkovaná obrazná (metaforická a metonymická) VP zařazována do souborů domácích útvarů a v heslových statích se anglické spojeniny korespondující s nimi již neuvádějí. Výjimku představují případy, kdy se konkrétní adjektivní pojmenování realizuje jak u kalkovaných, tak u domácích (často frazeologizovaných) VP, srov. b. *горещи пари* (k a. *hot money*) a *гореща линия*, *гореща точка*, *горещ стол*; č. *měkké peníze* (k a. *soft money*), *měkký úvěr* (k a. *soft loan*) a *měkká turistika*, *měkký turizmus*. V РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2 je tato skutečnost signalizována vydělením prvního členu obdobných řad VP jako samostatného heslového slova a jeho označením jako ‚neosémantizmus'. Na rozdíl od bulharských, v českých slovnících je vždy u kalků uváděn také jim odpovídající anglicizmus.

3.3.2. Výraznou skupinu tvoří nová VP s adjektivy označujícími barvy užitými v přeneseném významu, např. b. *зелен телефон* ‚linka hlášení případů znečistění životního prostředí, ovzduší apod.', *синя карта* ‚povolení

[25] E. Lotko pokládá tento proces za skrytou internacionalizaci (Lotko 2006: 117).

[26] O sémantickém tvoření u VP viz Martincová 2005: 215.

[27] Tímto termínem O. Martincová (2005: 214) označuje proces, při kterém se do popředí dostávají rozlišovací neboli zařaďovací funkce adjektivních pojmenování. Jako příklad autorka uvádí česká VP s adjektivy označujícími barvy *bílá technika*, *hnědá technika* a *černá technika*, srov. s ustálenými v bulharštině VP *бяла техника* a *черна техника* – na rozdíl od toho se v bulharštině neujal název *кафява техника* označující výrobky, jako jsou televize, hifi věže, videa, přehrávače atd.

k pobytu na území EU‘ a č. *černá hodnota* ‚kladná, zisková hodnota výsledků hospodaření‘, *zlatá akcie* ‚akcie zaručující státu zvláštní rozhodovací právo‘ aj. V РНДЗБЕ a РНДБЕ je obsáhlejší soubor sousloví, jejich první členy blíže specifikují pojmenovávanou entitu, např. *бяла диета* ‚stravovací režim spjatý s konzumací potravin pouze bílé barvy – mléčných výrobků, rýže apod.‘, *бяла козметика* ‚pleťová a tělová kosmetika‘ aj. O komplementárnosti různých postupů sémantického tvoření svědčí i bulharská VP vzniklá výsledkem funkčního přehodnocování a vnesení sémantických prvků, např. *бяло училище* ‚forma výuky spjatá s pobytem na horách během zimního období‘ a *синьо училище* ‚forma výuky spjatá s pobytem u moře a s letními sportovními aktivitami‘[28] (v NSČ 1, NSČ 2 je tento typ také méně zastoupený, viz příklady v pozn. 27). Funkční přehodnocování a metonymie se dále podílejí na vzniku bulharských a českých VP jako b. *червени барети*, *сини каски*; č. *modré barety*, *bílé přilby* aj.

3.3.3. Dominantní postavení v neograficky popsaném bulharském a českém lexikálním materiálu mají VP s desubstantivními adjektivními složkami vyjadřujícími široké relační vztahy, které jsou konkretizovány ve spojení s podstatným jménem. Vzhledem ke genetickým rysům základů, z nichž byly adjektivní členy nových VP derivovány, lze vydělit tyto podskupiny:

3.3.3.1. VP s určujícím členem z nově přejatých substantiv[29], např. b. *геймърска индустрия*, *скриптов език*; č. *paintballová hra*, *softwarové právo*;

3.3.3.2. VP s určujícím členem odvozeným z internacionalizmu (jsou to adjektiva většinou již existující, popř. užívaná v novém významu), např. b. *енергийна напитка*, *маршрутно такси*, *транспортен коридор*; č. *informační válka*, *rezidentská karta*, *rizikový management* aj.;

3.3.3.3. VP s domácím desubstantivním přídavným jménem, např. b. *гласова услуга*, *зъбен имплант*, *потребителски интерфейс*, *уличен баскетбол*; č. *bytová prostituce*, *dálniční známka*, *odpadová krize*, *rodinná farma* aj.

3.3.3.4. VP s druhově posesivními adjektivy užitými v přeneseném významu (je to sice málo početná, ale z hlediska lexikální dynamiky velmi zajímavá skupina[30]), např. b. *бичи пазар* a č. *býčí trh* ‚obchodování na burze, kdy stoupají

[28] Srov. s významově „zastřešujícím“ názvem *зелено училище* ‚škola v přírodě‘.

[29] Jak již bylo řečeno, v bulharštině podstatně méně než v češtině.

[30] V bulharštině jsou adjektiva jako *бичи, мечи* apod. pokládána za nečetnou a uzavřenou skupinu založenou na slovotvorné konverzi v širším smyslu (viz Радева 1991: 177–178). Přídavná jména se stejnými rysy se užívají i při tvoření botanických a farmakologických termínů, srov. např. pojmenování rostlin jako *вълча ябълка (Aristolochia clematitis)*, *мечо грозде (Arctostaphylos uva-ursi)* aj., nebo mohou vystupovat v kvalifikačním (charakterizačním) významu, srov. např. ustálené slovní spojení *вълчи закон* (příklad uvedený V. Radevovou, tamtéž). V češtině je tento typ adjektiv naopak považován za velmi

ceny akcií, cenných papíru‘, b. *мечи пазар* a č. *medvědí trh* ‚obchodování na burze, kdy ceny akcií, cenných papíru klesají‘, b. *птичи грип* a č. *ptačí chřipka*.

3.3.4. РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2 registrují i nová VP s přídavnými jmény odvozenými ze sloves. Aktivita jednotlivých druhů dějových adjektiv při tvoření ustálených slovních spojení s jejich účastí není však v obou jazycích vždy shodná.

3.3.4.1. V češtině je intenzivněji než v bulharštině doplňována skupina nových VP s adjektivy účelovými[31], např. *cvičný byt*, *hrací automat*, *potratová pilulka*, *tankovací karta*, *zrychlovací pruh* aj. K bulharským pojmenováním jako *игрална конзола*, *изпълнителен файл*, *наказателен вот* se často významově přimykají neologizmy jako *вендинг автомат* ‚prodejní automat‘, *чекинг бюро* ‚odbavovací přepážka‘ aj., přičemž v sémantice jejich prvního slovotvorně nezformovaného členu končícího na **-ing** „se odráží poloslovesný a polojmenný charakter anglického gerundia“[32].

3.3.4.2. U téměř poloviny všech slovníkově registrovaných bulharských VP se naopak ve funkci určující složky uplatnilo pasivní slovesné adjektivum, srov. např. *анимирана манга*, *асистирано самоубийство*, *възобновяем източник*, *ламиниран паркет*, *прикрепен файл* aj. I když v NSČ 1 a NSČ 2 VP s pasivními nerezultátovými přídavnými jmény nepřevládají, nacházíme v nich neologizmy jako *asistovaná reprodukce*, *organizovaný zločin*, *sdílená doprava*, *tříděný odpad* apod., jejichž první členy jsou motivovány jak slovesy domácími, tak přejatými (včetně obouvidových).

3.3.4.3. V současné bulharské odborné (profesní) komunikaci je velmi živé tvoření nových VP pomocí tvarů přítomného příčestí činného[33], tedy aktivními slovesnými adjektivy, srov. např. *падащо меню*, *търсеща машина*. V NSČ 1 a NSČ 2 je tento typ VP reprezentován méně početnou skupinou výrazů s terminologickou platností, např. *plovoucí podlaha*, ale také slovními spojeními s obraznou (metaforickou) sémantikou, např. *ležící policajt*, *mlčící většina*, *spící konto* aj.

---

produktivní (viz MČ 1: 367–368). Vytyčené rozdíly jsou podstatné z hlediska vývoje obou jazykových systémů, z hlediska současné dynamiky je však příznačné, že pod vlivem internacionalizace se tento způsob tvoření terminologických VP začíná nově prosazovat do dalších oblastí odborné komunikace, resp. do jazyka specializovaných mediálních textů.

[31] Jsou to přídavná jména, která „pojmenovávají vlastnosti, jimiž se (zpravidla neživá) substance charakterizuje jako určená (a to obvykle, pravidelně nebo stále) k uskutečnění nějaké činnosti, záměrně prováděné obvykle člověkem“ (MČ 1: 336).

[32] Mravinacová 2005: 207.

[33] V bulharské lexikologii jsou tyto deverbativní tvary tradičně charakterizovány jako adjektivizovaná příčestí (viz СБЕ: 327), zatímco v českých pracích jsou pojímána jako aktivní verbální adjektiva pro současný děj (viz MČ 1: 321).

3.3.5. Vydělené skupiny VP s desubstantivními a dějovými přídavnými jmény doplňují v obou jazycích již existující inventář určovacích slovních spojení[34] a na základě toho je k nim v slovnících bulharských a českých neologizmů přistupováno jako k ostatním dosud analyzovaným typům domácích ustálených slovních spojení.

3.3.5.1. Tento společný neografický „rámec" umožňuje sledovat, jak se na vzniku řad VP se společným specifikujícím členem podílejí různé pojmenovací způsoby a postupy. Například v heslové stati věnované bulharskému přídavnému jménu *кредитен* nacházíme vedle kalku *кредитна карта* (k a. *credit card*) syntakticky utvořené sousloví *кредитен милионер*, s nímž je významově a funkčně spjatý dvouslovný výraz *кредитно милионерство*. Další VP zahrnutá do téhož slovníkového hesla jsou výsledkem sémantického tvoření, srov. *кредитен портфейл* ‚souhrn úvěrů poskytnutých bankou odvíjející se od celkové hodnoty půjčených částek, průměrné výše stanovených úroků, kreditního rizika aj.', *кредитен таван* ‚maximální výše úvěru, kterou banka může poskytnout určitému zákazníkovi' aj.

3.3.5.2. Analýza neograficky zpracovaného materiálu též ukazuje, že v češtině se slovotvorná derivace[35] pravidelněji než v bulharštině užívá u názvů mužských a ženských osob z dvouslovných pojmenování, srov. např. č. *dentální hygiena → dentální hygienik* a *dentální hygienistka*; *letecká archeologie → letecký archeolog*; *investigativní žurnalistika* nebo *pátrací žurnalistika* (k a. *investigative journalism*) → *pátrací žurnalista* a *pátrací žurnalistka*; *plážový fotbal* (k a. *beach footbal*) → *plážový fotbalista*; b. *куфарна търговия → куфарен търговец*, *телефонен тероризъм → телефонен терорист*[36]. V bulharštině se oproti tomu slovotvorným východiskem pro tvoření nových VP často stávají přejaté spojeniny nebo kalky, z nichž vznikají převážně dvouslovná (někdy variantní) pojmenování dějů pojatých předmětně. Určující složky základových sousloví mohou být morfologicky nezformované, např. *бизнес инкубатор* (k a. *bussiness incubator*) → *бизнес инкубация* a *бизнес инкубиране*, nebo také zformované, např. *вертикална търсачка* (k a. *vertical search engine*) → *вертикално търсене*.

3.3.5.3. K posledním dvěma typům VP se přimykají nové souslovné názvy se společným řídícím členem, které na rozdíl od výrazů jako b. *евроинтеграция*

[34] K syntaktickému tvoření VP v současné češtině viz Martincová 2005: 214. Podle autorky jde o „vytváření pojmenovacího celku spojením slov, která do něho vstupují, syntaktickými vztahy".

[35] Viz blíže Martincová 2005: 215.

[36] Na základě uvedené skutečnosti lze také říci, že zatímco v bulharštině přechylování zachovává své okrajovější postavení, v češtině je tento slovotvorný způsob aktivní i při tvoření nových VP z dvouslovných pojmenování.

→ *евроинтеграционен процес*[37]; č. *restituce* → *restituční proces* a *proces restituce* nevznikly na základě multiverbizace[38] a neodkazují ke koexistujícím jednoslovným pojmenováním. РНДЗБЕ, РНДБЕ a NSČ 1, NSČ 2 tedy zaznamenávají další jev charakteristický pro současnou bulharskou a českou lexikální dynamiku, který úzce souvisí jednak s vlivem internacionalizace (u těchto sousloví se uplatňuje stále více cizích slov v roli jejich určujícího a/nebo určovaného členu) a jednak se snahou o důkladnější diferenciaci odborných, profesních a zájmových sfér, skutečností a jevů, nebo předmětů a výrobků. Je to proces patrný u VP, jež se z hlediska oslabené plnovýznamovosti svého řídícího členu nacházejí v různém stupni těsnosti s již existujícími multiverbálními pojmenováními.

3.3.5.3.1. Nejméně podobné multiverbátům jsou řady sousloví se společným druhým členem vyznačujícím se širokou sémantikou[39] (jsou to především názvy předmětně pojatých dějů, abstraktních vlastností a stavů, míst nebo kolektiva aj.), např. b. ***банкиране***: *домашно б.*, *мобилно б.*, *онлайн б.*, *отдалечено б.* aj.; ***време***: *реално в.*, *интернет в.*; ***грамотност***: *медийна г.*, *компютърна г.* aj.; ***карта***: *дебитна к.*, *кредитна к.* aj.; ***маркетинг***: *директен м.*, *мултилевъл м.*, *вирусен м.* aj.; ***мрежа***: *защитна м.*, *компютърна м.* aj.; ***туризъм***: *аграрен т.*, *исторически т.*, *селски т.* aj.; č. ***aukce***: *tichá a.*, *anglická a.*, *holandská a.* aj.; ***managment***: *krizový m.*, *rizikový m.* aj.; ***program*** (poč.): *rezidentní p.*, *simulační p.*, *skenovací p.* aj.; ***terapie***: *genová t.*, *laserová t.*, *včelí t.* aj.; ***servis***: *eskortní s.*, *kariérový s.*, *personální s.* aj.; ***zóna***: *komerční z.*, *rozvojová z.*[40] aj.

3.3.5.3.2. Více společných rysů s multiverbizovanými pojmenovanými mají VP s druhým členem již tradičně uplatňovaným při tvoření sérií terminologických názvů, např.: b. ***система***: *видеодомофонна с.* (srov. s kompozitem *видеодомофон*), *видеоохранителна с.*, *операционна с.* aj.; ***устройство***: *видеодисково у.* (srov. se zkratkovým slovem *дивиди*) *компактдисково у.* (srov. se zkratkovým slovem *сиди*), *периферно у.*; č. ***jednotka***: *DVD jednotka* (srov. se zkratkovým slovem *dévédéčko*), *vypalovací j.* (srov. s univerbátem *vypalovačka*), *telematická j.* (srov. s metonymicky odvozeným univerbátem *telematika*) aj.

[37] Na rozdíl od NSČ 1 a NSČ 2, do РНДЗБЕ a РНДБЕ nová VP tohoto typu nebyla zahrnuta.

[38] S ohledem na neologický materiál O. Martincová charakterizuje multiverbáty takto: „u multiverbálních pojmenování je plnovýznamovost řídícího členu oslabena a lexikálně-sémantické těžiště tkví v určujícím členu“ (Martincová 2005: 217).

[39] Pro češtinu viz Martincová 2005: 216n., 223.

[40] V nejnovějším materiálu nacházíme také řady s tímto druhým členem a s významem ‚místo určené pro provádění určité činnosti‘, např. *funkční z.*, *kardio z.*, *relaxační z.*, *klientská z.*, *kreativní z.* aj.

3.3.5.3.3. Jak vyplývá z uvedených příkladů, u VP strukturně a významově shodných s multiverbálními pojmenováními je zřejmá jistá spojitost plnovýznamovosti jejich řídícího členu a vzniku paradigmatických (synonymních) vztahů mezi nimi a dalšími jednoslovnými, popř. dvouslovnými, neologizmy. Souslovné názvy, jejichž substantivní prvek je sémanticky oslabený, obvykle vstupují do variantních (řidčeji synonymních[41]) korelací s jednoslovnými jednotkami, zatímco VP s oběma plnovýznamovými členy vytvářejí synonymní dvojice na základě sémantiky jejich první (specifikující) části, srov. např. b. *екологичен туризъм – зелен туризъм* nebo *дистанционно обучение – отдалечено обучение*; č. *adrenalinový sport – extrémní sport* nebo *dekomprimační program – rozbalovací program* a *rozpakovací program*.

IV. Závěr

Na základě uplatňování metod tradičních pro výkladovou lexikografii (uvádění gramatických informací, funkčních kvalifikátorů, původu jednotek, exemplifikace, popř. hnízdování aj.) a specificky neografických technik je ve speciálních (nesuplementových) slovnících nových slov dosahováno komplexního výkladu nových VP z hlediska jak jejich genetických, strukturněsémantických a komunikačních rysů, tak jejich vzájemných vztahů, resp. variantních (synonymních) a konkurenčních korelací jednoslovných a víceslovných neologizmů. Shody a rozdíly přístupů k novým VP ve dvou slovanských neografiích jsme proto pojali nejen v kontextu obecně teoretickém (některé podstatné rozdíly neografického výkladu vyplývají např. z interpretace problematiky ustálených slovních spojení v bulharské a v české lexikologii a lexikografii), ale též jako vhodné východisko pro konfrontační výzkum současné bulharské a české lexikální dynamiky. Provedená analýza přinesla cenná zjištění o dění v oblasti tvoření nových bulharských a českých VP, která mj. ukazují na nedostatečně popsané typologické zvláštnosti obou jmenných systémů.

Seznam zkratek

A	adjektivum	PREP	předložka
a.	angličtina	S	substantivum
b.	bulharština	V	sloveso
č.	čeština		

[41] VP utvořená na základě multiverbizace jsou tradičně pokládána za pojmenování běžné pro sféru oficiální komunikace, resp. z hlediska stylistického nejsou synonymní jim odpovídajícím jednoslovným útvarům vzniklým např. v oblasti profesionální nebo zájmové komunikace.

Soupis odborné literatury

AGSČ: *Akademická gramatika spisovné češtiny*. F. Štícha et al. Praha: Academia, 2013.

Altbauer – Mareš 1980: Altbauer, M. – Mareš, F. V. Fragmentum glagoliticum evangeliarii palaeoslovenici in codice Sinaitico 39 (palimpsestum). – *Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse der Österreichischen Akademie der Wissenschaften 117*, 139–152.

AP1: *Slovník jazyka staroslověnského = Lexicon linguae palaeoslovenicae*, *Addenda et corrigenda.* D. 53–58. Praha: SLÚ AV ČR, v. v. i., 2010–2015.

Belentschikow 2003: Belentschikow, R. Двуязычная неография русского языка. In: *Komparacja systemów i funkcjonowania współczesnych języków słowiańskich. Słowotwórstwo. Nominacja* (ed. I. Ohnheiser). Opole: Uniwersytet Opolski, 43–46.

Bizjak – Snoj 2013: Bizjak Končar, A. – Snoj, M. (eds.) *Slovar novejšega besedja slovenskega jezika*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

Blažek 2015: Blažek, D. Novo besedje v luči primerjave *Slovarja novejšega besedja slovenskega jezika* in slovarja *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů*. In: *Slovnica in slovar – aktualni jezikovni opis – 1. del. Simpozij obdobja 34*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 127–136.

Boček 2016: Boček, V. On tools for the classification and evaluation of (Slavonic) etymological dictionaries. In: *Perspectives of Slavonic Etymology [Studia Etymologica Brunensia 19]*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 19–31.

Bozděchová 1997: Bozděchová, I. Vliv angličtiny na češtinu. In: *Čeština na přelomu tisíciletí* (eds. F. Daneš et al.). Praha: Academia, 271–279.

Busse 2006: Busse, W. Valenz Lexika in anderen Sprachen. In: *Dependenz und Valenz. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung, 2*. (eds. V. Ágel et al.). Berlin – New York: Walter de Gruyter, 1424–1435.

Buzássyová 1974: Buzássyová, K. *Sémantická štruktúra slovenských deverbatív*. Bratislava: Veda.

Buzássyová 2013: Buzássyová, K. Komplementárnosť slovotvorného významu pri výklade lexikálneho významu vo výkladovom slovníku. In: *Motivované slovo v lexikálnom systéme jazyka* (eds. K. Buzássyová − B. Chocholová). Bratislava: Veda, 157−168.

CroVallex: *CroVallex 2.008.* Preradović, N. M. [online] [cit. 2017-04-18] <http://theta.ffzg.hr/crovallex/>

Csopei 1883: Csopei, L. *Rutén-Magyar szótár = Русько мадярский словарь.* Budapest: A magyar királyi állam tulajdona.

CzEngVallex: *Czech and English Verbal Valency* [online] [cit. 2017-04-18] <http://ufal.mff.cuni.cz/czengvallex>

Čajka 2011: Čajka, F. *Církevněslovanská legenda o svaté Anastázii*. Praha: SLÚ AV ČR.

Čermák 1997: Čermák, V. Slavnostní prezentace Slovníku jazyka staroslověnského. – *Slavia 66*, 377.

Čermáková 2009: Čermáková, A. *Valence českých substantiv.* Praha: Nakladatelství Lidových novin – Ústav českého národního korpusu.

ČŘJ: *Čeština – řeč a jazyk*. M. Čechová et al. Praha: SPN, 2011.

D17CP: *Słownik języka polskiego XVII i 1. połowy XVIII wieku.* Zesz. 1–5. Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN, 1996–2004.

D18CRL: *Словарь русского языка XVIII века*. Вып. 1–19. Санкт-Петербург: Наука, 1984–2011.

Daneš 1985: Daneš, F. *Věta a text.* Praha: Academia.

Daneš – Hlavsa 1981: Daneš, F. – Hlavsa, Z. *Větné vzorce v češtině.* Praha: Academia.

Daneš − Knappová 1972: Daneš, F. – Knappová, M. Příslovce a příslovečné určení zřetelově vymezovací. – *Slovo a slovesnost 33*, 106–115.

Daneš et al. 1981: Daneš, F. et al. *Větné vzorce v češtině.* Praha: Academia.

Djordjević – Engel 2009: Djordjević, M. – Engel, U. *Wörterbuch zur Verbvalenz: Deutsch-Bosnisch/Kroatisch/Serbisch.* München: Iudicium.

Djordjević – Engel 2013: Djordjević, M. – Engel, U. *Srpsko-nemački rečnik valentnosti glagola*. München: Sagner.

Dokulil 1962: Dokulil, M. *Tvoření slov v češtině 1. Teorie odvozování slov.* Praha: Academia.

Dokulil 1974: Dokulil, M. K jednomu typu slovesných pojmenování. − *Naše řeč 57*, 57−64.

Dolník 2007: Dolník, J. *Lexikológia.* Bratislava: Univerzita Komenského.

Dolnycká 1997: Dolnycká, M. Materiál ke slovníku ukrajinských jihokarpatských nářečí Ivana Paňkevyče. – *Slavia 66*, 81–84.

Dolnycká – Šišková 1992: Dolnycká, M. – Šišková, R. Z archívu Ivana Paňkevyče. – *Slavia 61*, 255–264.

DOOCSHT: *Slovník nejstarších staroslověnských památek* [Lexikální database připravovaná v rámci projektu GORAZD]

DORL: *Словарь древнерусского языка (XI–XIV вв.).* Вып. 1–10. Москва: Институт русского языка им. В. В. Виноградова РАН, 1988–2013.

Dostál 1959: Dostál, A. *Clozianus. Staroslověnský hlaholský sborník tridentský a innsbrucký*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.

EDOC: *Elektronický slovník staré češtiny.* Vajdlová et al. [online] [cit. 2016-05-13] <http://vokabular.ujc.cas.cz/informace.aspx?t=ESSC&o=slovniky>

E-glava: *E-glava: Baza hrvatskih glagolskih valencija* [online] [cit. 2017-03-14] <http://ihjj.hr/valencije/>

Engel – Savin 1983: Engel, U. – Savin, E. *Valenz Lexicon deutsch-rumänisch*. Heidelberg: Verlag Groos.

ESČ: *Encyklopedický slovník češtiny*. P. Karlík et al. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002.

Filipec 1995: Filipec, J. Teorie a praxe jednojazyčného slovníku výkladového. In: *Manuál lexikografie* (eds. F. Čermák – R. Blatná). Jinočany: H & H, 14–49.

Filipec − Čermák 1985: Filipec, J. – Čermák, F. *Česká lexikologie*. Praha: Academia.

Framebank: *Framebank* [online] [cit. 2017-03-27] <www.framebank.ru>

Friederich – Geis 1976: Friederich, W. – Geis, S. *Russisch-deutsches Neuwörterbuch*. München: Hueber.

Gebauer 1913: Gebauer, J. *Slovník staročeský.* D. I (A–J), D. II (K–N). Praha: Česká akademie pro vědy, slovesnost a umění, 1900–1913 [Reprint: Praha: Academia, 1970]

Gložančev 2009: Gložančev, A. Analitična osvetlitev novejše slovenske leksike. In: *Novejša slovenska leksika v povezavi s spletnimi jezikovnimi viri*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 9–35.

Gložančev – Uršič 2009: Gložančev, A. – Uršič L. Leksikogramski seznam novejše slovenske leksike. In: *Novejša slovenska leksika v povezavi s spletnimi jezikovnimi viri*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 41–201.

GOCSI: *Řecko-staroslověnský index = Index verborum graeco-palaeoslovenicus*. D. 1–8. Praha: SLÚ AV ČR, v. v. i., 2008–2014.

Grepl − Karlík 1998: Grepl, M. – Karlík, P. *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia.

Grivec – Tomšič 1960: Grivec, F. – Tomšič, F. *Constantinus et Methodius Thessalonicenses. Fontes*. *Radovi Staroslavenskog instituta. Knjiga 4.* Zagreb: Staroslavenski institut.

Grzegorczykowa 1974: Grzegorczykowa, R. *Zarys słowotwórstwa polskiego. Słowotwórstwo opisowe.* Warszawa: Wydawnictwa Uniwersitetu Warszawskiego.

Hauptová 1993: Hauptová, Z. Slovník jazyka staroslověnského a nově nalezené rukopisy na Sinaji. – *Die slawischen Sprachen 32*, 43–53.

Hauptová 1997: Hauptová, Z. Dokončení Slovníku jazyka staroslověnského. Projev na prezentaci díla 29. 9. 1997. – *Slavia 66*, 377.

Hauser 1980: Hauser, P. *Nauka o slovní zásobě*. Praha: SPN.

Havlová 1999: Havlová, E. Komplexní situace jako sémantické východisko při vzniku slovanských slov (na příkladu sémantického východiska ‘chřadnout’). – *Slavia 68*, 287–294.

Havránek − Jedlička 1981: Havránek, B. – Jedlička, A. *Česká mluvnice*. 4. vyd. Praha: SPN.

HDSL: *Historický slovník slovenského jazyka*. D. 1–7. Bratislava: Veda, 1991–2008.

Helbig – Schenkel 1969: Helbig, G. – Schenkel, W. *Wörterbuch zur Valenz und Distribution der deutscher Verben*. Leipzig: VEB Bibliographisches Institut.

Hirschová 2016: Hirschová, M. Verba dicendi. In: *Nový encyklopedický slovník češtiny*. D. 2 (N−Ž) (eds. P. Karlík et al.). Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1954−1955.

Horecký 1974: Horecký, J. Systém deverbatívnych adjektív v slovenčine. In: *Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Philologica*. Bratislava: SPN, 161−164.

Humar 2004: Humar, M. Stanje in vloga slovenske terminologije in terminografije. In: *Terminologija v času globalizacije.* Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 17–32.

Jagić 1886: Jagić, V. *Служебные минеи за сентябрь, октябрь и ноябрь в церковно-славянском переводе по русским рукописям 1095–1097 гг. Памятники древнерусского языка. Т. 1.* Санкт-Петербург: ИРАН, ОРЯиС, 179–190.

Janovec 2005: Janovec, L. Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In: *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 147–158.

Jarošová 2000a: Jarošová, A. Spracovanie ustálených spojení vo výkladovom slovníku. Návrh. In: *Nová slovní zásoba ve výkladových slovnících. Sborník příspěvků z konference. Praha, 31. 10. – 1. 11. 2000*. Praha: ÚJČ AV ČR, 43–54.

Jarošová 2000b: Jarošová, A. Viacslovný termín a lexikalizované spojenie. In: *Človek a jeho jazyk 1. Jazyk ako fenomén kultúry*. *Na počesť profesora Jána Horeckého* (ed. K. Buzássyová). Bratislava: Veda, 481–493.

Jarošová 2000c: Jarošová, A. Lexikalizované spojenia v kontexte ustálených spojení. In: *Princípy jazyka a textu. Materiály z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej 9. – 10. 3. 2000 na Katedre slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Komenského* (ed. J. Dolník). Bratislava: Univerzita Komenského, 138–153.

Jedlička 1969: Jedlička, A. Univerbizace a multiverbizace v pojmenovacích strukturách. In: *Slavica Pragensia XI*, 93–101.

Junková 2003: Junková, B. Aktualizace frazémů v současné publicistice. In: *Frazeologické štúdie III* (eds. J. Mlacek – P. Ďurčov). Bratislava: STIMUL, 90–98.

Kałużniacki 1846: Kałużniacki, Ae. *Actus epistlaeque apostolorum palaeoslovenice ad fidem codicis Christinopolitani saeculo XIIo scripti*. Vindobonae: [s. n.].

Kappel 1974: Kappel, G. Die slavische Vituslegende und ihr lateinisches Original. – *Wiener Slavistisches Jahrbuch 20*, 73–85.

Kettnerová – Lopatková 2013: Kettnerová, V. – Lopatková, M. Lexikalizované alternace v češtině. – *Linguistica Copernicana 9*, 31–64.

Kilgariff 2003: Kilgarriff, A. What computers can and cannot do for lexicography, or, Us precision, them recall. Keynote lecture. In: *Proceedings of ASIALEX*, Tokyo [online] [cit. 2016-02-25] <https://www.kilgarriff.co.uk/publications.htm>

Kilgarriff – Rundell 2002: Kilgarriff, A. – Rundell, M. Lexical profiling software and its lexicographic applications – a case of study. In: *Proceedings of the Xth EURALEX International Congress*. Copenhagen: Center for Sprogteknologi, 807–818.

Kilgarriff et al. 2008: Kilgarriff, A. et al. GDEX: Automatically Finding Good Dictionary Examples in a Corpus. In: *Proceedings of the XIII EURALEX International Congress*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, 425–431.

Knappová 1973: Knappová, M. K tvoření příslovcí z přídavných jmen. – *Naše řeč 56*, 11−18.

Kochová − Opavská 2016: Kochová, P. – Opavská, Z. (eds.) *Kapitoly z koncepce Akademického slovníku současné češtiny*. Praha: ÚJČ AV ČR, v. v. i.

Kolářová 2010: Kolářová, V. *Valence deverbativních substantiv v češtině*. Praha: Karolinum.

Kolářová 2017 Kolářová, V. Valence českých deverbativních substantiv reprezentujících vybrané sémantické třídy. – *Prace Filologiczne LXX*, 287–303.

Konzal 2005: Konzal, V. (ed.) *Čtyřicet homilií Řehoře Velikého na evangelia v českocírkevněslovanském překladu. Sancti Gregorii Magni*, *Romani pontificis*, *XL Homiliarum in Evangelia in versione bohemo-slavonica. Díl první. Homilie I–XXIV* (ed. V. Konzal). Praha: SLÚ AV ČR, Euroslavica.

Konzal – Čajka 2006: Konzal, V. – Čajka, F. (eds.) *Čtyřicet homilií Řehoře Velikého na evangelia v českocírkevněslovanském překladu. Sancti Gregorii Magni, Romani pontificis, XL Homiliarum in Evangelia in versione bohemo-slavonica. Díl druhý. Homilie XXV–XL*. Praha: SLÚ AV ČR, Euroslavica (*Molitva o izbavljenii otъ blǫda*, 1386–1387; *Slovo bolęštiichъ radi*, 1376–1386).

Kopečný 1958: Kopečný, F. *Základy české skladby*. Praha: SPN.

Kopřivová 2006: Kopřivová, M. *Valence českých adjektiv.* Praha: Nakladatelství Lidových novin – Ústav českého národního korpusu.

Krčmová 1999: Krčmová, M. Nejen lexikum. In: *Internacionalizácia v súčasných slovanských jazykoch: Za a proti*. Bratislava: Veda, 38–44.

Krejčí 2007: Krejčí, P. Srovnávací pohled na současnou bulharskou a českou publicistickou frazeologii (několik poznámek k osmi novým frazeologickým jednotkám). In: *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity LVI*, *řada jazykovědná (A 55).* Brno: FF MU, 169–177.

Kurz 1961: Kurz, J. *Poznámky k návrhu na jednosvazkový slovník staroslověnského jazyka (doplněné znění referátu, předneseného na schůzi redakce Slovníku jazyka staroslověnského dne 12. dubna 1961).* [Strojopis uložený v archivu oddělení paleoslovenistiky a byzantologie SLÚ AV ČR, v. v. i.]

Levin 1993: Levin, B. *English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation.* Chicago – London: The Univeristy of Chicago Press.

Lopatková et al. 2008: Lopatková, M. et al. *Valenční slovník českých sloves*. Praha: Karolinum.

Lopatková et al. 2016: Lopatková, M. et al. *Valenční slovník českých sloves VALLEX.* Praha: Karolinum.

Lotko 2006: Lotko, E. Nová víceslovná pojmenování a frazeologická spojení v češtině (na materiálu slovníku neologismů). In: *Język i literatura czeska w interakcji. Tom referatów z międzynarodowej konferencji naukowej, Racibórz, 29–30 września 2005 r. = Český jazyk a literatura v interakci. Sborník referátů z mezinárodní konference konané 29. – 30. září 2005 v Ratiboři* (eds. M. Balowski – J. Svoboda). Racibórz: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, 115–125.

Malkiel 1976: Malkiel, Y. *Etymological Dictionaries: A Tentative Typology*. Chicago: Chicago University Press.

Mareš 1991: Mareš, F. V. Význam staroslověnských rukopisů nově objevených na hoře Sinaj. – *Slavia 60*, 225–231.

Mareš 1997: Mareš, F. V. (ed.) *Psalterii Sinaitici pars nova (monasterii s. Catharinae codex slav. 2/N)*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Mareš – Altbauer 1981: Mareš, F. V. – Altbauer, M. Das Palimpsest-Fragment eines glagolitischen Evangeliars im codex Sinaiticus 39 – ein neues altkirchenslavisches Denkmal. – *Wiener Slawistischer Almanach 7*, 253–258.

Martincová 1983: Martincová, O. *Problematika neologizmů v současné spisovné češtině.* Praha: Univerzita Karlova.

Martincová 1997: Martincová, O. Konkurence prefixálních komponentů v novém lexiku. – *Slovo 4*, 23–27.

Martincová 1998: Martincová, O. Neologie a variantnost v současném jazyce. – *Slavia 1–2*, 143–148.

Martincová 2005: Martincová, O. Nová víceslovná pojmenování. In: *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 212–231.

Martincová 2016a: Martincová, O. Neografie. In: *Nový encyklopedický slovník češtiny* [online] [cit. 2016-11-02] <https://www.czechency.org/slovnik/NEOGRAFIE>

Martincová 2016b: Martincová, O. Deadjektivní příslovce: příslovce z desubstantivních a primárních adjektiv. In*: Kapitoly z koncepce Akademického slovníku současné češtiny* (eds. P. Kochová − Z. Opavská). Praha: ÚJČ AV ČR, v. v. i., 123−134.

Martincová – Savický 1987: Martincová, O. – Savický, N. Hybridní slova a některé obecné otázky neologie. – *Slovo a slovesnost 48*, 124–139.

Mateos 1962: Mateos, J. *Le Typicon de La Grande Église: Ms. Sainte-Croix No. 40, Xe siècle. Tome I. Le cycle des douze mois*. *Orientalia christiana analecta 165*. Roma: Pont. Institutum Orientalium Studiorum.

Mateos 1963: Mateos, J. *Le Typicon de La Grande Église: Ms. Sainte-Croix No. 40, Xe siècle. Tome II. Le cycyle des fêtes mobiles*. *Orientalia christiana analecta 166*. Roma: Pont. Institutum Orientalium Studiorum.

MČ 1: *Mluvnice češtiny. D. 1. Fonetika. Fonologie. Morfonologie a morfemika. Tvoření slov.* M. Dokulil et al. Praha: Academia, 1986.

MČ 2: *Mluvnice češtiny. D. 2. Tvarosloví*. J. Petr et al. Praha: Academia, 1986.

MČ 3: *Mluvnice češtiny. D. 3. Skladba.* F. Daneš – Z. Hlavsa et al. Praha: Academia, 1987.

Migne 1863: Migne, J.-P. (ed.) *Patrologia graeca. Tomus 100*. Turnholti: Imprimerie Catholique J.-P. Migne, 579–590.

Michajlova 2004: Michajlova, A. Theoretische Grundlegung für ein deutsch-bulgarisches Valenzwörterbuch. In: *Die Valenztheorie. Bestandsaufnahme und Perspektiven. Dokumentation einer wissenschaftlichen Tagung in Sibiul Hermannstadt im Februar 2002* (ed. S. Stănescu). Frankfurt a.M.: Peter Lang, 251–267.

Miklas 2012: Miklas, H. *Psalterium Demetrii Sinaitici (monasterii sanctae Catherianae codex slav. 3/N) adiectis foliis medicinalibus.* Wien: Holzhausen.

Miklosich 1865: Miklosich, F. *Lexicon Palaeoslovenico-Graeco-Latinum.* Vindobonae: Guilelmus Braumueller, 1862–1865 [Reprint: Aalen: Scientia Verlag, 1977]

Mlacek 1984: Mlacek, J. *Slovenská frazeológia*. 2. doplnené vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

MMFH 2: *Magnae Moraviae fontes historici. II. Textus biographici*, *hagiographici*, *liturgici* (eds. L. E. Havlík et al.). Brno: Universita J. E. Purkyně, 60–115 [2., rev. a rozš. vyd.: Praha: KLP – Koniasch Latin Press 2010]

Morciniec et al. 1995: Morciniec, N. et al. *Słownik walencyjny czasowników niemieckich i polskich. Wörterbuch zur Valenz deutscher und polnischer Verben.* Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Mravinacová 2005: Mravinacová, J. Přejímání cizích lexémů. In: *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 187–211.

Mušinka 2002: Mušinka, M. *Ivan Paňkevyč a otázky spisovného jazyka. Štúdie a materiály.* Prešov: Katedra ukrajinského jazyka a literatúry FF PU.

Mušinka – Mušinka 2011: Mušinka, M. – Mušinka, A. *Národnostná menšina pred zánikom? Štatistický prehľad rusínsko-ukrajinských obcí na Slovensku v rokoch (1773) 1881–2001*. Prešov: MINORITAS.

Nahtigal 1942: Nahtigal, R. *Euchologium sinaiticum. Starocerkvenoslovanski glagolski spomenik. II. del. Tekst s komentarjem. S prilogo posnetka prvega lista odlomka Sinajskega služebnika*. Ljubljana: Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Nahtigal 1943: Nahtigal, R. *Rekonstrukcija treh starocerkvenoslovanskih izvirnih pesnitev*, *Razprave I. filozofsko-filološko-historičnega razreda Akademiji znanosti in umetnosti*. Ljubljana: Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Němec 2009: Němec, I. K neutralizaci citoslovečných útvarů. In: *Práce z historické jazykovědy* (eds. R. Dittmann et al.). Praha: Academia, 385−388.

NESČ: *Nový encyklopedický slovník češtiny*. D. 1 (A−M), D. 2 (N−Ž) (eds. P. Karlík et al.). Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016.

Niševa 2014: Niševa, B. *Inovační procesy v české a bulharské jazykové situaci (na materiálu jazyka médií)*. Praha: Karolinum.

NKJP: *Narodowy Korpus języka polskiego* [online] [cit. 2017-04-18] <https://www.nkjp.pl>

NomVallex: *NomVallex* [online] [cit. 2017-04-12] <https://ufal.mff.cuni.cz/grants/nomvallex>

NSČ 1: *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů*. O. Martincová et al. Praha: Academia, 1998.

NSČ 2: *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 2*. O. Martincová et al. Praha: Academia, 2004.

OBD: *Старобългарски речник.* Д. Иванова-Мирчева и кол. Т. I–II. София: Валентин Траянов, 2009.

OCD: *Staročeský slovník.* Část 1–26 (N–při). Praha: Academia, 1968–2008.

OCSD: *Slovník jazyka staroslověnského.* D. I.–IV. Praha: Academia, 1966–1997.

Ološtiak 2009: Ološtiak, M. K triedeniu viacslovných pomenovaní. In: *Slovakistický zborník 5.* (ed. M. Týr). Nový Sad: Slovakistická vojvodinská spoločnosť, 25–39.

Ološtiak 2014: Ološtiak, M. Slovník viacslovných pomenovaní ako osobitný typ slovníka. In: *Štefan Peciar a moderná lexikografia. Zborník k 100. výročiu narodenia Štefana Peciara* (eds. S. Ondrejovič et al.). Bratislava: Veda, 199–215.

Opavská 2011: Opavská, Z. Zpracování víceslovných lexikálních jednotek v lexikální databázi Pralex (se zaměřením na zpracování nefrazeologických víceslovných lexémů). In: *Česká a slovenská výkladová lexikografia na začiatku 21. storočia* (eds. J. Světlá et al.). Brno: Tribun EU, 137–152.

Opavská 2012: Opavská, Z. K dynamice víceslovných pojmenování v současné češtině. In: *Specyfika leksyki i słowotwórstwa języków słowiańskich na przełomie XX i XXI wieku*. *Prace Slawistyczne, 136*. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy, 127–145.

Opavská 2014: Opavská, Z. K problematice zpracování víceslovných lexikálních jednotek v připravovaném výkladovém slovníku současné češtiny. In: *Štefan Peciar a moderná lexikografia. Zborník k 100. výročiu narodenia Štefana Peciara* (eds. S. Ondrejovič et al.). Bratislava: Veda, 127–140.

Oter 2002: Oter, M. Izbira jezika v računalniškem izrazju. – *Slavistična revija 50*, 333–348.

Pahor et al. 2002: Pahor, D. et al. *Leksikon računalništva in informatike*. Ljubljana: Pasadena.

Pala et al. 2014: Pala, K. et al. Mapping Czech and English Valency Lexicons: Preliminary Report. In: *Eighth Workshop on Recent Advances in Slavonic Natural Language Processing.* Brno: Tribun EU, 139–145.

Panevová 1974–75: Panevová, J. On Verbal Frames in Functional Generative Desrcitpion I–II. – *The Prague Bulletin of Mathematic Linguistics 22–23*, 3–40; 17–52.

Panevová 1980: Panevová, J. *Formy a funkce ve stavbě české věty*. Praha: Academia.

Panevová 2016: Panevová, J. Valence v gramatice, valence ve slovníku. In: *Výzkum slovesné valence ve slovanských zemích* (eds. K. Skwarska – E. Kaczmarska). Praha: SLÚ AV ČR, 13–25.

PDWN: *Polnisch-deutsches Wörterbuch der Neologismen. Neuer polnischer Wortschatz nach 1989.* E. Worbs et al. Wiesbaden: Harrasowitz Verlag, 2007.

Pechuška 1935: Pechuška, F. *Staroslovanský překlad knihy* „*Job*" [Otisk z Časopisu katol. duchovenstva roč. 101 (1935)]. Praha: Časopis katolického duchovenstva.

Pl-Framenet: *Pl-Framenet* [online] [cit. 2017-03-28] <www.ramki.uw.edu.pl>

PMČ: *Příruční mluvnice češtiny* (eds. P. Karlík et al.). Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1995.

PS: *Příruční slovník jazyka českého*. Praha: Státní nakladatelství, Školní nakladatelství, SPN, 1935–1957.

Radojičić 1963: Radojičić, Đ. S. *Hilandarski rukopisi o postanku slovenske pismenosti*. Novi Sad: Srpska akademija nauka i umetnosti – Matica srpska, 6–73.

RČČRSN: *Rusko-český a česko-ruský slovník neologizmů*. 2., dop. vyd. I. Krejčířová et al. Praha: Academia, 2004.

RDWNW: *Russisch-Deutsches Wörterbuch der neuen Wörter = Русско-немецкий словарь новых слов.* I. Uluchanov et al. Москва: Азбуковник, 2007.

Ribarova 2003: Ribarova, Z. *Indexy k Staroslověnskému slovníku* (ed. E. Bláhová). Praha: Euroslavica, 2003.

Rozhovory 2009: *Rozhovory s českými lingvisty II.* (eds. J. Chromý – E. Lehečková). Praha: Filip Tomáš – Akropolis, 35–67.

Rusínová 1984: Rusínová, Z. *Tvoření staročeských adverbií*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně v Brně.

Schumacher 2006a: Schumacher, H. Deutschsprachige Valenzwörterbücher. In: *Dependenz und Valenz. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung 2*. (eds. V. Ágel et al.). Berlin – New York: Walter de Gruyter, 1396–1424.

Schumacher 2006b: Schumacher, H. Kontrastive zweisprachige Valenzwörterbücher. In: *Dependenz und Valenz. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung 2*. (eds. V. Ágel et al.). Berlin – New York: Walter de Gruyter, 1435–1446.

Siatkowski – Basaj 1991: Siatkowski, J. – Basaj, M. *Česko-polský slovník.* Praha – Warszawa, SPN – Wydawnictwo Wiedza Powszechna.

Sinclair 1987: Sinclair, J. (ed.) *Looking up: An Account of the COBUIL Project*. London: Collins.

Sinclair 1991: Sinclair, J. *Corpus*, *Concordance*, *Collocation*. Oxford: Oxford University Press.

SJS²: *Словарь старославянского языка.* Т. 1–4 [Репринтное издание]. Санкт-Петербург: Издательство Санкт-Петербургского университета, 2006.

Skok 1971–**1974**: Skok, P. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Knj. 1 (A–J), Knj. 2 (K–poni), Knj. 3 (poni–Ž); Knj. 4 (Kazala). Zagreb: JAZU.

Skoumalová 1979: Skoumalová, Z. Některé otázky mluvnického popisu českého a ruského adverbia I. (Na okraj mluvnického a slovnědruhového zařazení). In: *Studie ze slovanské jazykovědy II* (ed. H. Běličová-Křížková). Praha: Kabinet cizích jazyků ČSAV, 113−181.

Skwarska 2015: Skwarska, K. Opis leksykograficzny syntaktycznych i semantycznych cech czasowników w języku czeskim, polskim i rosyjskim. Na przykładzie czasowników percepcji. – *Prace Filologiczne LXVII*, 349–366.

Skwarska et al. 2016: Skwarska et al. Zpracování polských zvratných konstrukcí ve slovníku VALLEX. In: *Výzkum slovesné valence ve slovanských zemích* (eds. K. Skwarska – E. Kaczmarska). Praha: SLÚ AV ČR, v. v. i., 169–180.

Skwarska et al. 2017: Skwarska, K. et al. Rozdíly ve valenčních vlastnostech vybraných českých, ruských a polských lexikálních jednotek. – *Prace Filologiczne LXX*, 397–410.

SOCD: *Malý staročeský slovník*. Bělič et al. Praha: SPN, 1978.

SS: *Старославянский словарь (по рукописям X–XI веков*) (ред. Р. М. Цейтлин и кол.). Москва: Русский язык, 1994 [Reprint: Москва: Русский язык, 1999]

SSČ: *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 3., opr. vyd. (eds. V. Mejstřík et al). Praha: Academia, 2003.

SSJČ: *Slovník spisovného jazyka českého*. B. Havránek et al. Praha: Nakladatelství ČSAV, 1958−1971.

SSSJ: *Slovník súčasného slovenského jazyka*. D. 1 (A–G), D. 2 (H–L), D. 3 (M−N). L. Balázová et al. Bratislava: Veda, 2006–2016.

Steffens – Nikitina 2014: Steffens, D. – Nikitina, O. *Deutsch-russisches Neologismenwörterbuch. Neuer Wortschatz im Deutschen 1991–2010.* 2 Bde. Mannheim: Institut für Deutsche Sprache.

Stojanović 1885: Stojanović, Ľ. Неколико рукописа из Бечке царске библиотеке. – *Гласник српскога ученог друштва 63*, 89–120.

Svozilová et al. 1997: Svozilová, N. et al. *Slovesa pro praxi. Valenční slovník nejčastějších českých sloves*. Praha: Academia.

Svozilová et al. 2005: Svozilová, N. et al. *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení.* Praha: Academia.

Šikra 1991: Šikra, J. *Sémantika slovenských prísloviek.* Bratislava: Veda.

Šimek 1947: Šimek, F. *Slovníček staré češtiny.* Praha: Matice česká, Orbis.

Šmilauer 1966: Šmilauer, V. *Novočeská skladba*. 3. vyd. Praha: SPN.

Šmilauer 1971: Šmilauer V. *Novočeské tvoření slov*. Praha: SPN.

Taneva 2011: Taneva, I. Neuer Sportwortschatz in der deutschen und in der bulgarischen Gegenwartssprache. In: *Научни трудове на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Т. 49, кн. 1, сб. Б. Филология.* Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 324–333.

Tarnanidis 1988: Tarnanidis, I. C. *The Slavonic manuscripts discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai*. Thessaloniki: The Hellenic Association for Slavic Studies – Mount Sinai: St. Catharine's Monastery.

Trávníček 1951: Trávníček, F. *Mluvnice spisovné češtiny 1*. Praha: Slovanské nakladatelství.

Trávníček 1952: Trávníček, F. *Slovník jazyka českého*. 4., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Slovanské nakladatelství.

Trebar 2014: Trebar, B. Terminološka načela in oblikoskladenjske terminološke variacije. – *Jezikoslovni zapiski 20*, 107–123.

Urešová 2011: Urešová, Z. *Valenční slovník Pražského závislostního korpusu (PDT-Vallex).* Praha: ÚFAL.

Urešová et al. 2016: Urešová, Z. et al. CzEngVallex: a bilingual Czech-English valency lexicon. – *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics 105*, 17–50.

Vaillant 1968: Vaillant, A. L'Évangile de Nicodème, texte slave et texte latin. *Hautes Études Orientales II.* Genève – Paris: Librairie Droz, S.A.

Vajs 1903: *Liber Iob. Ex breviario Noviano II. transscriptum variis lectionibus aliorum codicum ornavit. Glagolitica, fasciculus 2*. Veglae: Academia Palaeoslavica Veglensis.

Vajs 1905: Vajs, J. *Liber Ruth*. Veglae: Academia Palaeoslavica Veglensis.

Vajs 1908: Vajs, J. *Propheta Ioel.* Veglae: Academia Palaeoslavica Veglensis.

Vajs 1910: Vajs, J. *Propheta Oseas*. Veglae: Academia Palaeoslavica Veglensis.

Vajs 1912: Vajs, J. *Propheta Habacuc*. Veglae: Academia Palaeoslavica Veglensis.

Vajs 1913: Vajs, J. *Sophonias – Haggeus*. Veglae: Academia Palaeoslavica Veglensis.

Vajs 1915: Vajs, J. *Zacharias – Malachias*. Veglae: Academia Palaeoslavica Veglensis.

Vajs 1926: Vajs, J. *Kniha Rut v překladě staroslovanském*. Praha: [s. n.].

Vajs 1929: Vajs, J. (ed.) *Sborník staroslovanských literárních památek o sv. Václavu a sv. Lidmile*. Praha: ČAVU.

Vašica 1960: Vašica, J. Církevněslovanský penitenciál českého původu. – *Slavia 29*, 31–48.

Vašíček 2013: Vašíček, M. Lexikální databáze jihokarpatských dialektů Ivana Paňkevyče. In: *Jazyk a kultúra na Slovensku v slovanských i neslovanských súvislostiach* (eds. P. Žeňuch et al.). Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, 79–85.

VČRS: *Velký česko-ruský slovník = Большой чешско-русский словарь*. M. Sádlíková et al. Voznice: LEDA – SLÚ AV ČR, 2005.

Večerka et al. 2006: Večerka, R. et al. *K pramenům slov. Uvedení do etymologie*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

Vepřek 2013: Vepřek, M. *Modlitba sv. Řehoře a Modlitba vyznání hříchů v církevněslovanské a latinské tradici.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

VerbaLex: *VerbaLex* [online] [cit. 2017-04-12] <https://nlp.fi.muni.cz/cs/VerbaLex>

Walenty: *Walenty* [online] [cit. 2017-04-18] <http://zil.ipipan.waw.pl/Walenty>

Worbs 2009: Worbs, E. Das Polnisch-deutsche Wörterbuch der Neologismen – eine lexikografische Nachbetrachtung. In: *Neue Zeiten – neue Wörter – neue Wörterbücher. Beiträge zur Neologismenlexikografie und -lexikologie*. Frankfurt am Main u.a.: Peter Lang, 11–24.

Zgusta 1971: Zgusta, L. *Manual of lexicography.* Praha: Academia.

Zima 1961: Zima, J. *Expresivita slova v současné češtině.* Praha: Nakladatelství ČSAV.

Аврамова 2007: Аврамова, Цв. За конкуренцията в суфиксалното субстантивно словообразуване на българския и чешкия език в края на XX в. В: *Националният език в условията на чужди влияния и глобализация.* София: Изд. на Съюза на учените в България, 282–293.

Аврамова 2012: Аврамова, Цв. Названия на лица жени според тяхното местоживеене в българския и чешкия език. В: *Време и история в славянските езици, литератури и култури. Сборник с доклади от Единадесетите национални славистични четения 19–21 април 2012. Т. 1. Езикознание* (ред. А. Бурова и кол.). София: УИ „Св. Климент Охридски“, 339–345.

Аврамова 2013: Аврамова, Цв. *Имена на жители (nomina habitatorium) в съвременния чешки и съвременния български език*. София: Парадигма.

Алексеев 1981: Алексеев, А. Я. Относительно вариативности в словообразовании. В: *Языковая норма и вариативность*. Днепропетровск: ДГУ, 3–10.

Алексеев и кол. 1998: Алексеев, А. А. и кол. *Евангелие от Иоанна в славянской традиции*. Санкт-Петербург: Российское библейское общество.

Ангелов 1958: Ангелов, Б. Канон на Димитър Солунски. В: *Из старата българска*, *руска и сръбска литература. Кн. 1.* София: БАН, 19–35.

Ангелов – Кодов 1973: Ангелов, Б. – Кодов, Х. (ред.) *Климент Охридски. Събрани съчинения. Т. 3. Пространни жития на Кирил и Методий*. София: БАН, 30–159.

Апресян 1967: Апресян, Ю. Д. *Экспериментальное исследование семантики русского глагола*. Москва: Наука.

Апресян – Палл 1982: Апресян, Ю. Д. – Палл, Э. *Русский глагол – венгерский глагол. Управление и сочетаемость.* Budapest: Tankönyvkiadó.

Апресян и кол. 2014: Апресян, Ю. Д. и кол. *Активный словарь русского языка.* Т. I (А–Б), Т. II (В–Г). Москва: Языки славянской культуры.

Ахманова 1957: Ахманова, О. С. *Очерки по общей и русской лексикологии.* Москва: Учпедгиз.

Балкански 1979а: Балкански, Т. Видове лексически типове словообразователни омоними в съвременния български език (С оглед предимно към материал от буква А до буква В на многотомния тълковен речник). В: *Съпоставително изучаване на частните лексикални системи на славянските езици в синхрония и диахрония* (ред. Кр. Чолакова). София: БАН, 146–157.

Балкански 1979б: Балкански, Т. Словообразователни омоними с омонимни основи и омонимни афикси. – *Език и литература XXXIV*, 66–73.

Балтова 1978: Балтова, Ю. За словообразователната и лексикалната семантика на някои видове nomina agentis в съвременния български книжовен език. В: *Славистичен сборник* (ред. Вл. Георгиев и кол.). София: БАН, 129–135.

Балтова 1988: Балтова, Ю. Към проблема за семантиката на производната единица (с оглед представянето ѝ в тълковен речник). В: *Проблеми на съвременното българско словообразуване* (ред. Й. Пенчев). София: БАН, 121–136.

Белокуров 1917: Белокуров, С. А. *Чтения в обществе истории и древностей российских.* Москва: Синодальная Типография, 21–25.

БЕР: *Български етимологичен речник*. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 1971–.

Берков 2004: Берков, В. П. *Двуязычная лексикография*. Москва: Астрель.

Бернштейн 2002: Бернштейн, С. Б. *Зигзаги памяти. Воспоминания. Дневниковые записи.* Москва: Институт славяноведения РАН.

Бєлоусов 1969: Бєлоусов, В. (ред.) *Історія міст і сіл Української РСР. Закарпатська область.* Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії АН УРСР.

Благоева 2005: Благоева, Д. *Аспекти на калкирането в най-новия период от развитието на българския език*. София: ИК „Галик“.

Благоева 2008а: Благоева, Д. Нова глаголна лексика в българския език. В: *В търсене на смисъла и инварианта* (ред. Я. Бъчваров и кол.). София: УИ „Св. Климент Охридски“, 79–90.

Благоева 2008б: Благоева, Д. Нови фразеологични калки в българския език (в съпоставка с други славянски езици). В: *Изследвания по фразеология, лексикология и лексикография* (ред. С. Калдиева-Захариева – Л. Крумова-Цветкова). София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 149–153.

Благоева 2008в: Благоева, Д. Проблеми на изграждането на електронен корпус за лексикографски цели. В: *Lexikografie v kontextu informační společnosti* (eds. A. Rangelova et al.). Praha: ÚJČ AV ČR, 169–179.

Благоева 2017: Благоева, Д. Проблеми на славянската тълковна неография. – В: *Лексикология и лексикография славянских языков. Международный коллективный труд* (ред. М. И. Чернышева). Москва: ЛЕКСРУС, 15–38.

Благоева – Колковска 2006: Благоева, Д. – Колковска, С. Някои проблеми на корпусната лексикография. В: *Светът на речника. Светът в речника. Юбилеен сборник, посветен на чл.-кор. д.ф.н. Емилия Пернишка* (ред. М. Чоролеева и кол.). Велико Търново: Знак ’94, 113–121.

Благоева – Колковска 2007: Благоева, Д. – Колковска, С. Електронен корпус за целите на „Речник на българския език“ – състояние и перспективи. В: *Лексикологията и лексикографията в съвременния свят* (ред. Л. Крумова-Цветкова и кол.). Велико Търново: Знак ’94, 277–286.

Благоева – Колковска 2011: Благоева, Д. – Колковска, С. Корпусният подход в българската лексикография – практика и перспективи. В: *Съвременни методи и подходи в лексикографската практика* (ред. Д. Благоева). София: Авангард Прима, 7–45.

Благоева – Колковска 2013: Благоева, Д. – Колковска, С. Динамика и иновационни процеси в българската лексика в края на XX и началото на XXI век. В: *Българска лексикология и фразеология. Т. 1. Българска лексикология* (ред. Л. Крумова-Цветкова и кол.). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 215–394.

Богдановић и кол. 1986: Богдановић, Д. и кол. *Болгарский апостол XIII века*: *рукопись Дечани-Црколез 2*. София: [s. n.].

Божилова 1983а: Божилова, М. Някои особености в семантиката на имената за лица с оглед на тяхното лексикографско представяне. В: *Лексиколожки и лексикографски проучвания* (ред. П. Златева – С. Керемидчиева). София: БАН, 51–67.

Божилова 1983б: Божилова, М. Отразяване на някои названия за лица в многотомен речник на българския език. За и против оценката на Д. Димов. – *Български език XXXIII*, 207–211.

Бонджолова 2016: Бонджолова, В. Оказионализмите и тяхното лексикографско отразяване. В: *Лексикографията в началото на XXI в. Доклади от Седмата международна конференция по лексикография и лексикология (София, 15 – 16 октомври 2015 г.)* (ред. Д. Благоева – С. Колковска). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 516–522.

Брезински 2005: Брезински, С. *Неудобствата на маскулинизацията* [online] [цит. 2015-10-02] <http:// cwsp.bg/upload/docs/maskulinizaciq.pdf >

БРТСНС: *Беларуска-рускі тлумачальны слоўнік новых слоў і новых значэнняў слоў*. В. І. Уласевіч – Н. М. Даўгулевіч. Мінск: Аверсэв, 2013.

БСРЛ: *Българска семейно-родова лексика. Енциклопедичен речник.* Холиолчев, Х. и кол. София: Изток – Запад, 2012.

БТР IV: *Български тълковен речник*. Л. Андрейчин и кол. 4. доп. и прераб. изд. София: Наука и изкуство, 1994.

БТР: *Български тълковен речник*. В. Радева. 2. доп. изд. София: Изток-Запад, 2012.

Букчина 1981: Букчина, Б. З. Ортографические варианты. В: *Литературная норма и вариантность*. Москва: Наука, 215–232.

БУРНЕЛ: *Българско-украински речник на новата европейска лексика (краят на XX – първите десетилетия на XXI век).* Е. Стоянова и кол. Киев: Киевски славистичен университет, 2015.

Буров 1996: Буров, С. *Форми и значение на съществителното име*. Велико Търново: ПИК.

Валгина 2001: Валгина, Н. С. *Активные процессы в современном русском языке.* Москва: Логос.

Велева 2008: Велева, М. За вариантите от типа *хотспоти / хотспотове* в съвременния български език. – *Български език 4*, 97–101.

Верещагин 1968: Верещагин, Е. М. О пробных статьях однотомного словаря старославянского языка. – *Советское славяноведение 5*, 40–44.

Верещагин – Юрченко 1989: Верещагин, Е. М. – Юрченко, А. И. Греческий источник „Написания о правой вере“ Константина-Кирилла Философа. – *Советское славяноведение 3*, 54–63.

Верхратський 1899–1902: Верхратський, І. *Знадоби для пізаня угорсько-руських говорів. Ч. І. Говори з наголосом движимим. Ч. ІІ. Говори з наголосом сталим.* Львів: НТШ.

Влахов 1990: Влахов, С. Участие иллюстративного материала в семантизации исходной словарной единицы. In: *BudaLEX'88 Proceedings: Papers from the 3rd International EURALEX Congress* (eds. T. Magay – J. Zigany). Budapest: Akademiai Kiado, 75–81.

Ганудель 1996: Ганудель, З. Історія „Словника південнокарпатських говорів“ І. Панькевича у кореспонденції. В: *Науковий збірник товариства „Просвіта“*. Ужгород: Просвіта, 234–238.

Георгиев 1960: Георгиев, В. *Българска етимология и ономастика*. София: БАН.

Георгиева 2014: Георгиева, Цв. Нова лексика от областта на спорта в българския език. – In: *Štefan Peciar a moderná lexikografia. Zborník k 100. výročiu narodenia Štefana Peciara* (eds. S. Ondrejovič et al.). Bratislava: Veda, 404–417.

Гнатюк 1897: Гнатюк, В. Етноґрафічні матеріали з Угорської Руси. Т. І. Леґенди і новелї. В: *Етноґрафічний збірник ІІІ*. Львів: НТШ.

Гнатюк 1898: Гнатюк, В. Етноґрафічні матеріали з Угорської Руси. Т. ІІ. Казки, байки, оповіданя про історичні особи, анекдоти. В: *Етноґрафічний збірник ІV*. Лвів: НТШ.

Гнатюк 1900: Гнатюк, В. Етноґрафічні матеріали з Угорської Руси. Т. ІІІ. 1. (Західні угорсько-руські комітати), 2. (Бач-Бодроґский комітат). В: *Етноґрафічний збірник ІХ*. Львів: НТШ.

Головина 1983: Головина, Э. Д. К типологии языковой вариантности. – *Вопросы языкознания 2*, 58–63.

Горбачевич 1978: Горбачевич, К. С. *Вариантность слова и языковая норма (на материале современного русского языка)*. Ленинград: Наука.

Горбачевич 1989: Горбачевич, К. С. *Нормы современного русского литературного языка.* Москва: Просвещение.

Городецкий 1983: Городецкий, Б. Ю. Проблемы и методы лексикографии. В: *Новое в зарубежной лингвистике XIV. Проблемы и методы лексикографии* (ред. Б. Ю. Городецкий – Т. С. Зевахина). Москва: Прогресс, 5–22.

Граудина 1980: Граудина, Л. К. *Вопросы нормализации русского языка. Грамматика и варианты*. Москва: Наука.

Граудина 1981: Граудина, Л. К. К истории нормализации вариантов в грамматиках (вкл. XX в. – 60-е гг.). В: *Литературная норма и вариантность.* Москва: Наука, 39–69.

Гречко 1966: Гречко В. А. Однокоренные синонимы и варианты слова. В: *Очерки по синонимике современного русского литературного языка.* Ленинград: Наука, 118–134.

Гринев-Гриневич 2008: Гринев-Гриневич, С. В. *Терминоведение*. Москва: Академия.

Гринев-Гриневич 2009: Гринев-Гриневич, С. В. *Введение в терминографию. Как просто и лекго составить словарь*. Москва: Книжный дом „Либроком“.

Гриценко 1992: Гриценко, П. Відгук про лексичні матеріали словника українських закарпатських говірок І. Панькевича. В: *Матеріали наукової конференції, присвяченої пам'яті І. Панькевича* (ред. М. Мушинка та ін.). Ужгород: Просвіта, 181–183.

Даничић 1864: Даничић, Ђ. *Никољско јеванђеље*. Београд: Државна штампарија.

Дейкова 1999/2000: Дейкова, Х. Относно етимологизуването на една омонимна двойка в „Български етимологичен речник“: мърля̀к[1] и мърля̀к[2]. – *Български език XLVIII*, 44–46.

Дейкова 2004: Дейкова, Х. Проблеми при производните в етимологична статия от гнездови тип (върху материал от „Български етимологичен речник“). – *Български език LI*, 74–78.

Дейкова 2010: Дейкова, Х. За някои проблеми при разработване на етимологична статия от гнездови тип (върху материал от „Български етимологичен речник“). – *Български език LVII*, 62–67.

Дейкова 2012: Дейкова, Х. Лингвистическая контактология и этимологическая практика (дополнение к „Болгарскому этимологическому словарю“). In: *Theory and Empiricism in Slavonic Diachronic Linguistics [Studia etymologica Brunensia 15].* Praha: Lidové noviny, 309–319.

Дейкова 2016: Дейкова, Х. *Этимология и лингвистическая контактология (Румынские глагольные заимствования в одном болгарском говоре).* Saarbrücken: LAP Lambert Academic Publishing.

Дзендзелівський 1969: Дзендзелівський, Й. Іван Панькевич як діалектолог. В: *Науковий збірник Музею української культури в Свиднику. Т. 4/I* (ред. М. Мушинка). Пряшів: МУК в Свиднику, 167–209.

Дзендзелівський 1995: Дзендзелівський, Й. Наше языкове богатство – про словник І. Панькевича. – *Тиса 1–2*, 75–84.

Димов 1983: Димов, Д. Отразяване на някои названия за лица в многотомен речник на българския език. 1. Една оценка. – *Български език XXXIII*, 204–206.

Добрев 1971: Добрев, И. Палимпсестовите части на Зографското евангелие. В: *Константин Кирил Философ. Доклади от симпозиума, посветен на 1100-годишната от смъртта му* (ред. П. Динеков). София: БАН, 157–164.

Добрев 1972: Добрев, И. *Глаголическият текст на Боянския палимпсест. Старобългарски паметник от края на XI век*. София: БАН.

Долницька 2002: Долницька, М. Матеріали для словника українських закарпатських говірок Івана Панькевича. In: *Ivan Paňkevyč a otázky spisovného jazyka. Štúdie a materiály* (ed. M. Mušinka). Prešov: Katedra ukrajinského jazyka a literatúry FF PU.

Дубичинский 2008: Дубичинский, В. В. *Лексикография русского языка.* Москва: Флинта, Наука.

Заимов – Капалдо 1982: Заимов, Й. – Капалдо, М. *Супрасълски или Ретков сборник. Т. 1*. София: БАН.

Заимов – Капалдо 1983: Заимов, Й. – Капалдо, М. *Супрасълски или Ретков сборник. Т. 2*. София: БАН.

Зацний – Янков 2008: Зацний, Ю. А. – Янков, А. В. *Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український словник*. Вінниця: Нова Книга.

Иванникова 1972: Иванникова, Е. А. К вопросу о взаимоотношении понятия варианта с понятием синонима. В: *Синонимы русского языка и их особенности* (ред. А. П. Евгеньевой). Ленинград: Наука, 138–153.

Иванова 2008: Иванова, Е. П. *Семантизация имени существительного во французских толковых и энциклопедических словарях XVII–XXI вв.* (*эволюция определений наименований гидрометеоров*). Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора филологических наук. Санкт-Петербург.

Иванова-Мавродинова – Джурова 1981: Иванова-Мавродинова, В. – Джурова, А. *Асеманиево евангелие. Факсимилно издание. Старобългарски глаголически паметник от X век. Художествено-историческо проучване.* София: Наука и изкуство.

Ильинский 1912: Ильинский, Г. А. *Слепченский апостол XII века*. Москва: Типография Г. Лисснера и Д. Собко, 15–19.

Инструкция БЕР: *Инструкция за съставяне на „Български етимологичен речник“*. Тодоров, Т. Ат. София, 1977 [ръкопис]

Исаченко 2010: Исаченко, О. М. Проблемы описания производных женских агентивных имен в современных толковых словарях. – *Вестник НГУ. Серия: История, филология. Т. 9/2*, 31–40 [online] [цит. 2016-10-03] <http://www.nsu.ru/xmlui/bitstream/handle/nsu/6593/05.pdf >

Караулов 1981: Караулов, Ю. Н. *Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка*. Москва: Наука.

Кодов 1983: Кодов, Х. *Енински Апостол. Факсимилно издание с предговор от Христо Кодов*. София: Наука и изкуство.

Коева 2000: Коева, С. Автоматично създаване на лексемни честотни списъци. В: *За думите и речниците. Лексикографски и лексиколожки четения '98* (ред. Л. Крумова-Цветкова и кол.). София: Диос, 109–115.

Коева 2010: Коева, С. Българският семантично анотиран корпус – теоретични постановки. В: *Българският семантично анотиран корпус – теоретични постановки* (ред. С. Коева). София: ИБЕ, 7–42.

Коева и кол. 2011: Коева, С. и кол. Проектът Български национален корпус: резултати и перспективи. – *Български език LVIII*, 34–53.

Коева и кол. 2015: Коева, С. и кол. Българският национален корпус в контекста на съвременната лингвистика. – *Български език LXII*, 102–119.

Колев 2015: Колев, Д. Наблюдения върху новата лексика от областта на спорта в българския и чешкия език. – В: *Славистиката и българистиката днес: въпроси, идеи, посоки.* Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 87–92.

Колесников 2002: Колесников, Н. *Толковый словарь названий женщин*. Москва: Астрель, АСТ.

Колковска 1993/1994: Колковска, С. Словообразуване на имена за действия от отименни глаголи (с оглед на терминологията). – *Български език 4*, 378–380.

Колковска – Благоева 2016: Колковска, С. – Благоева, Д. Лексикалната норма и лексикографската практика. В: *За словото – нови търсения и подходи. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка* (ред. Д. Благоева – С. Колковска). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 185–199.

Костова 2012: Костова, Н. Наблюдения върху нови глаголи и отглаголни съществителни в българския език. In: *Čeština v pohledu synchronním a diachronním. Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český* (eds. S. Čmejrková et al.). Praha: Karolinum, 471–476.

Костова 2013: Костова, Н. Новите имена за действия в българския език и тяхното лексикографско представяне. В: *Проблеми на неологията в славянските езици* (ред. Д. Благоева и кол.). София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 77–108.

Кошкова 2016: Кошкова, М. Маскулинизацията на съществителните имена като лексикографски проблем. В: *Лексикографията в началото на XXI в. Доклади от Седмата международна конференция по лексикография и лексикология (София, 15 – 16 октомври 2015 г.)* (ред. Д. Благоева – С. Колковска). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 110–118.

Крумова-Цветкова и кол. 2013: Крумова-Цветкова, Л. и кол. (ред.) *Българска лексикология и фразеология. Т. 1. Българска лексикология*. София: АИ „Проф. М. Дринов“.

Кръстанов и кол. 1996: Кръстанов, Т. и кол. *Ватиканско евангелие. Старобългарски кирилски апракос от X в. в палимпсестен кодекс Vat. Gr. 2502*. София: СИБАЛ.

Крысько 1996: Крысько, В. Б. Маргиналии к Старославянскому словарю. – *Вопросы языкознания 5*, 20–38.

Куев 1974: Куев, К. *Азбучната молитва в славянските литератури*. София: БАН.

Лавров 1930: Лавров, П. А. *Материалы по истории возникновения древнейшей славянской письменности. Труды славянской комиссии. Т. I.* Ленинград: Издательство АН СССР.

Ласкова 2013: Ласкова, М. В. Феминизмы и маскулизмы в лексикографии. – *Славута 7. Серія: Філологія* [online] [цит. 2015-06-03] <http://slavutajournal.com.ua/arxiv-nomeriv/slavuta-vipusk-7-2013/feminizmy-i-maskulizmy-v-leksikografii/>

Левашов 1978: Левашов, Е. А. Словари новых слов (краткий обзор). В: *Новые слова и словари новых слов* (ред. Н. З. Котелова). Ленинград: Наука, 27–36.

Лексикограф: *Лексикограф* [online] [cit. 2017-03-27] <http://lexicograph.ruslang.ru/>

Липовска 2009: Липовска, А. *Русско-болгарская лексикография: Традиции и тенденции.* София: УИ „Св. Климент Охридски“.

Маґочій – Поп 2010: Маґочій, П. Р. – Поп, І. (ред.) *Енциклопедія історії та культури карпатських русинів.* Ужгород: Видавництво В. Падяка.

Минчева 1978: Минчева, А. *Старобългарски кирилски откъслеци*. София: БАН.

Мирчев – Кодов 1965: Мирчев, К. – Кодов, Х. *Енински Апостол. Старобългарски паметник от XI в*. София: БАН.

Миськевич 1981: Миськевич, Г. И. Из наблюдений над словообразовательными вариантами. В: *Литературная норма и вариантность*. Москва: Наука, 99–113.

Митрева – Ангелова 2010: Митрева, М. – Ангелова, И. Тенденции в развитието на съществителните имена за лица жени в българската лексикографска литература от края на XX и началото на XXI век. В: *20th Anniversary International Scientific Conference*. *Vol. II, Stara Zagora*, 27–31 [online] [цит. 2015-10-04] <http://www.sustz.com/Proceeding10/Papers/Education/M_Mitreva.pdf>

Младенов 1941: Младенов, Ст. *Етимологически и правописен речник на българския книжовен език.* София: Христо Г. Данов.

Морковкин 1986: Морковкин, В. В. О базовом лексикографическом знании. В: *Учебники и словари в системе средств обучения русскому языку как иностранному*. Москва: Русский язык, 102–117.

Морфология 1983: *Граматика на съвременния български книжовен език*. *Т. II. Морфология* (ред. Ст. Стоянов). София: БАН.

Москвин 2004: Москвин, В. П. *Правильность современной русской речи. Норма и варианты*. Волгоград: Перемена.

Мурдаров 1983: Мурдаров, В. *Съвременни словообразователни процеси*. София: Наука и изкуство.

Мурдаров 2012: Мурдаров, В. Граматически колебания при новозаетите чужди думи. В: *Магията на думите. Езиковедски изследвания в чест на проф. д.ф.н. Лилия Крумова-Цветкова* (ред. Д. Благоева – С. Колковска). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 287–289.

Недзельский 1955: Недзельский, Є. *З уст народу: Прислівя – приказки – заклинання – загадки – примовки Закарпаття*. Пряшів: Видавництво КСУТ.

Никитина 2015: Никитина, О. А. Антропоцентрическая двуязычная неография: в поисках лексикографической эквивалентности. – *Научный диалог 42*, 88–106.

Никольский 1909: Никольский, Н. К. *Легенда мантуанскаго епископа Гумпольда о св. Вячеславѣ ческомъ въ славяно-русскомъ переложеніи. Памятники древней письменности, 174*. Москва: Типография М. А. Александрова.

Нишева 2012: Нишева, Б. Прояви на тенденцията към интелектуализация в езика на медиите (върху български и чешки неологичен материал). В: *Време и история в славянските езици, литератури и култури. Сборник с доклади от Единадесетите национални славистични четения 19–21 април 2012. Том I. Езикознание* (ред. А. Бурова и кол.). София: УИ „Св. Климент Охридски“, 395–401.

НКРЯ: *Национальный корпус русского языка* [online] [cit. 2017-04-18] <www.ruscorpora.ru>

НСЗ-60: *Новые слова и значения. Словарь-справочник по материалам прессы и литературы 60-х гг.* (ред. Н. З. Котеловой и кол.). Москва: Советская энциклопедия, 1971.

ОПР: *Официален правописен речник на българския език*. София: Просвета, 2012.

Патюкова 2011: Патюкова, Р. В. Языковая вариативность как один из аспектов системы коммуникации. В: *Филологические науки: язык, речь, речевая коммуникация 7* [online] [cit. 2016-02-12] <http://www.rusnauka.com/20_PNR_2011/Philologia/3_90330.doc.htm>

Пенчева 1977: Пенчева, М. Категорията род и названията за лица от мъжки и женски пол. – *Бюлетин за съпоставителни изследвания на българския език с други езици II/4–5*, 114–162.

Периклиев 2015: Периклиев, В. Компонентен анализ на термините за родство в българския език. – *Съпоставително езикознание XL*, 73–84.

Пернишка 2013: Пернишка, Е. Лексикална семантика. Структурно-семантични особености на българската лексика. В: *Българска лексикология и фразеология. Т. 1. Българска лексикология* (ред. Л. Крумова-Цветкова и кол.). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 395–592.

Попова 2012: Попова М. *Теория на терминологията*. В. Търново: ИК „Знак ’94“.

Попова 2016а: Попова, М. Терминографски параметри. В: *За словото – нови търсения и подходи. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка* (ред. Д. Благоева – С. Колковска). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 213–221.

Попова 2016б: Попова, М. За някои видове терминографски параметри. – В: *Лексикографията в началото на XXI в. Доклади от Седмата международна конференция по лексикография и лексикология (София, 15 – 16 октомври 2015 г.)* (ред. Д. Благоева – С. Колковска). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 70–78.

Попова и кол. 2005: Попова, Т. и кол. *Неология и неография современного русского языка.* Москва: Флинта, Наука.

ПРБЕ: *Правописен речник на българския език.* Д. Попов и кол. София: Наука и изкуство, 2003.

Радева 1991: Радева, В. *Словообразуването в българския книжовен език.* София: УИ „Св. Климент Охридски".

Рандъл – Килгариф 2011: Рандъл, М. – Килгариф, А. Автоматично създаване на речници: къде е границата? – *Български език LVIII*, 7–33.

РБЕ: *Речник на българския език.* К. Чолакова и кол. София: АИ „Проф. Марин Дринов", Емас, 1977 –.

РНДБЕ: *Речник на новите думи в българския език*. Е. Пернишка и кол. София: Наука и изкуство, 2010.

РНЗДБЕ: *Речник на новите думи и значения в българския език.* Е. Пернишка и кол. София: Наука и изкуство, 2001.

Рогожникова 1967: Рогожникова, Р. П. Соотношение вариантов слов, однокоренных слов и синонимов. В: *Лексическая синонимия* (ред. С. Г. Бархударов). Москва: Наука, 151–162.

Руденко и кол. 2004: Руденко, Е. Н. и кол. *Семантико-синтаксическое сопоставление славянских глаголов. На материале белорусского, польского, русского и чешского языков*. Минск: БГУ.

Русинов 1974: Русинов, Р. Традиция, съвременно състояние и мода при назоваване или титулуване на жените в българския език. В: *Проблеми на българската книжовна реч* (ред. Л. Андрейчин). София: Наука и изкуство, 59–77.

Рябов 1990: Рябов, Е. *Семиологическая природа родовой корреляции актантов в современном русском языке*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук. Ташкент.

СБЕ 1998: *Съвременен български език. Фонетика, лексикология, словообразуване, морфология, синтаксис*. Т. Бояджиев и кол. София: ИК „Петър Берон".

СБЯ 2012: *Славянское и балканское языкознание. Палеославистика: слово и текст* (ред. В. С. Ефимова). Москва: Институт славяноведения РАН.

Скварска 2014: Скварска, К. Синтаксические и семантические характеристики русских, польских и чешских глаголов в словаре сочетаемостей VALLEX. – *Ученые записки Петрозаводского государственного университета 1*, 42–46.

Смирницкий 1956: Смирницкий, А. И. *Лексикология английского языка*. Москва: УЧПЕДГИЗ.

Солнцев 1984: Солнцев, В. М. Вариативность как общее свойство языковой системы. – *Вопросы языкознания 2*, 31–42.

Спасова-Михайлова 1959: Спасова-Михайлова, С. Някои основни видове устойчиви съчетания в българския език. В: *Известия на Института за български език VI*. София: БАН, 165–199.

Стоянова 2015: Стоянова, Э. Болгарсько-український словник нової європейської лексики. В: *Науковий потенціал славістики: історичні здобутки та тенденції розвитку*. Київ: НАН України и др., 20–23.

СТРБЕ: *Съвременен тълковен речник на българския език с приложения* (ред. Ст. Буров). 3. изд. Велико Търново: Gaberoff, 1999–2000.

Сумрова 2001–2002: Сумрова, В. Проблемът за маскулинизацията на съществителните имена. – *Български език XLIX*, 120–125.

Сумрова 2002: Сумрова, В. Професионалните имена за лица – теоретични лексикографски въпроси. В: *Найден Геров в историята на българската наука и култура* (ред. В. Кювлиева-Мишайкова). София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 190–193.

Сумрова 2011: Сумрова, В. Динамика при назоваването на лица жени в съвременния български книжовен език през последното десетилетие на XX век. В: *Студии по лексикология.* София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 99–170.

Сумрова 2015: Сумрова, В. *Новите феминални названия в българския език.* Дисертация за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“. София.

Сумрова 2016: Сумрова, В. Парадигматични отношения между неофеминативите в българския език. В: *За словото – нови търсения и подходи. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка* (ред. Д. Благоева – С. Колковска). София: АИ „Проф. М. Дринов“, 173–179.

Тинчев и кол. 2007: Тинчев, Т. и кол. Система за разширено търсене в корпуси. – *Литературата 2*, 98–116.

Толстая 2013: Толстая, С. Х. Холиолчев, М. Младенов, Л. Радева. Българска семейно-родова лексика. Енциклопедичен речник. София: „Изток–Запад“, 2012. 776 с., 48 карт. – *Славяноведение 6*, 85–89.

Уласевіч – Даўгулевіч 2013: Уласевіч, В. І. – Даўгулевіч, Н. М. Беларуска-рускі тлумачальны слоўнік новых слоў і новых значэнняў слоў: прынцыпы стварэння. – *Беларуская лінгвістыка 70*, 70–78.

Ухлиржова 1998: Ухлиржова, Л. Българското прилагателно „под режима“ на медийния език. – *Съпоставително езикознание XXIII*, 25–38.

Филин 1963: Филин, Ф. П. О слове и вариантах слова. В: *Морфологическая структура слова в языках различных типов.* Москва-Ленинград: Издательство Академии наук СССР, 118–128.

Христова-Шомова 2012: Христова-Шомова, И. *Служебният апостол в славянската ръкописна традиция. Изследване на синаксарите (Християнските празници в славянските апостоли). Т. II*. София: УИ „Св. Климент Охридски".

Цейтлин 1962: Цейтлин, Р. М. О принципах составления словаря старославянского языка – *Вопросы славянского языкознания 6*, 112–139.

Цейтлин 1965: Цейтлин, Р. М. О работе над однотомным словарем старославянского языка. – *Краткие сообщения Института славяноведения АН СССР 43*, 95–97.

Цейтлин 1966: Цейтлин, Р. М. Из опыта работы над словарем старославянского языка. В: *Славянская лексикография и лексикология* (ред. Л. Э. Калнынь). Москва: Наука, 227–268.

Чикут 2008: Чикут, В. З історії проекту „Словника українських говорів Закарпаття" І. Панькевича та М. Грицака. В: *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. пр. 12* (ред. І. Сабадош). Ужгород: Ужгородський держ. у-т.

Чикут 2009: Чикут, В. *Наукові досягнення І. А. Панькевича і їх вплив на розвиток українознавчих лінгвістичних галузей*. Пряшів: CAV.

Щерба 2004: Щерба, Л. В. *Языковая система и речевая деятельность*. Изд. 2-е, стереотип. Москва: Едиториал УРСС.

ЭССЯ: *Этимологический словарь славянских языков. Праславянский лексический фонд.* Москва: Наука, 1974–.

Юрченко 1987: Юрченко, А. И. К проблеме идентификации „Написания о правой вере". В: *Балто-славянские исследования 1985* (ред. В. В. Иванов). Москва: Наука, 221–232.